

اگر امت اسلامی متحد بود قضایای غزه و یمن اتفاق نمی افتاد

گروه سیاسی: رهبر معظم انقلاب اسلامی جدایی و تفرقه امت اسلامی را زمینه ساز تحمیل منافع و مطامع استعمارگران، آمریکا، رژیم صهیونیستی و دیگر زیاده خواهان بر ملت ها دانستند و تاکید کردند: هیچ منفعتی برای امت اسلامی بالاتر از اتحاد نیست. به گزارش «نقش جهان»، حضرت آیت الله خامنه ای صبح امروز در دیدار دست اندرکاران حج و جمعی از زائران بیت الله الحرام، هدف پروردگار از مقرر کردن فریضه حج را ارائه الگویی کامل و...

رمز گشایی از علت رشد بی امان تورم

گروه اقتصاد کلان: در اقتصاد ایران طی دهه های گذشته، نقدینگی همواره متهم ردیف اول شکل گیری تورم بوده است. نظریه های متعارف اقتصادی نیز هم راستا با این نگاه، رابطه ای مستقیم و نسبتاً پایدار میان رشد نقدینگی و افزایش سطح عمومی قیمت ها ترسیم کرده اند. با این حال، در یک روند بی سابقه و در طی چند سال اخیر، یعنی از سال ۱۳۹۹ به این سو، پدیده ای جدید در اقتصاد ایران نمایان شده است. نرخ تورم برای چهارمین سال پیاپی از نرخ رشد نقدینگی پیشی گرفته است. این وضعیت، به ویژه برای تحلیلگران پولی، پرسش های مهمی ایجاد کرده است: از جمله اینکه چه عواملی جز نقدینگی در شعله ور شدن تورم نقش ایفا می کنند؟ و آیا باید در تحلیل های مرسوم بازنگری کرد؟ در نظریه های کلاسیک و نئو کلاسیک اقتصاد، تورم پدیده ای پولی تلقی می شود. مشهورترین فرمول در این زمینه، معادله مبادله فیشر است که ...

پاسخ تهران به لفاظی محور واشنگتن - تل آویو

بازداشت ۲ نفر در حادثه بندر شهید رجایی

گروه اجتماعی: رئیس قوه قضاییه با تسلیت مجدد به خانواده جانباختگان حادثه بندر شهید رجایی، گفت: فرآیند تحقیقات از افرادی صورت گرفته است و تاکنون ۲ نفر بازداشت شده اند. به گزارش «نقش جهان»، حجت الاسلام والمسلمین غلامحسین محسنی اژه ای در نشست شورای عالی قوه قضاییه، ضمن تبریک دهه کرامت و ولادت امام رضا (ع) اظهار کرد: در روایتی از امام رضا (ع) آمده است که «مَنْ فَرَّجَ مِنْ مَوْمِنٍ، فَرَّجَ اللَّهُ عَنْ قَلْبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»؛ یعنی هر کس اندوه مؤمنی را بزداید، خداوند در روز قیامت ...

مسیر تحقق اهداف برنامه هفتم

گروه اقتصاد کلان: سرمایه گذاری خارجی در دنیای امروز نه تنها یک منبع تأمین مالی برای کشورهاست، بلکه به مثابه ابزاری برای انتقال فناوری، ارتقای بهره وری، افزایش اشتغال و توسعه زیرساخت ها شناخته می شود...

عضو جامعه تورگردانان ایران:

مسئله فقط ایران هراسی نیست

مناسب توریستی وارد چرخه نشده و در این چند سال که صنعت رکود پیدا کرده، زیرساخت ها از بین رفته است. شاید مدرن ترین اتوبوسی که داریم متعلق به سال ۱۳۹۷ باشد. راننده های این اتوبوس ها هم به آموزش نیاز دارند. خیلی از گروه های گردشگری که به ایران می آیند از وضعیت اتوبوس ها و ماشین ها ناراضی هستند. ابراهیمی به ناراضی گروه های گردشگران خارجی از وضعیت و کیفیت خدمات هتل ها اشاره کرد و افزود: اتاق ها را درست نظافت نمی کنند و درست هم خدمات نمی دهند، ما هنوز این مسائل را با هتل ها داریم. به جز در چند شهر بزرگ در شهرهای دیگر هتل خوب پیدا نمی شود. مگر چقدر می توانیم گردشگر را به اصفهان و شیراز ببریم. باید غرب و شرق ایران را هم معرفی کنیم، ولی هتل کم است. این تورگردان اضافه کرد: بعضی هتل ها قیمت خود را برابر با نرخ هتل های خارج از کشور اعلام می کنند، نرخ هایشان معمولاً از قیمت مصوب وزارت گردشگری فاصله دارد، متناسب با ستاره و کیفیت خدمات نیست، نرخ ها را ارزی اعلام می کنند و قیمت هایشان اصلاً با ایران هم خوانی ندارد. با این شرایط خواهیم مسافر جذب کنیم باید قیمت مناسب بدهیم. هتلدار اتاق را با دلار ۱۰۰ هزار تومان محاسبه کرده اما وقتی نرخ دلار پایین آمده، قیمت هتل تغییر نکرده است. چسبندگی دلار و ریال، مسأله شده است. او افزود: در بعضی از شهرها هم اصلاً هتل خوب نداریم. همین الان یک گروه از گردشگران را در هتل دو ستاره در شمال غرب ایران اسکان داده ایم که وضعیت آن فاجعه است، درست نظارت نشده، لوله کشی های اتاق از روکار شده است و صبحانه در ضعیف ترین حالت ممکن بوده است. آژانس دار خارجی از ما می خواهد شهری که این هتل در آن بوده است را حذف کنیم. در واقع، منافع یک شهر به خاطر آن هتل از بین می رود.

عضو جامعه تورگردانان گفت: مسئله فقط ایران هراسی نیست؛ در این چند سال که گردشگری رکود داشت، بیشتر راهنماهای تور یا مهاجرت کرده اند یا تغییر شغل داده اند. اتوبوس و وسایل نقلیه مجهز وارد چرخه گردشگری نشده، کیفیت خدمات هتل ها افت کرده، نرخ ها ارزی حساب می شود. بلیت پرواز و قطار برای اتباع خارجی دو برابر قیمت مسافر ایرانی محاسبه می شود و زیرساخت ها تقریباً ضعیف و بی کیفیت شده است. محمد ابراهیم ابراهیمی در گفت و گو با ایسنا با اشاره به تحرک هایی که در برخی بازارهای گردشگری با آغاز مذاکرات ایران و آمریکا مشاهده می شود، به برخی چالش ها و مشکلاتی که گردشگری را در شرایطی که هم چنان از رکود پس از دوران کرونا خارج نشده است، اشاره کرد و افزود: ایران هراسی یک طرف قضیه است، به هر حال برخی کشورها به ایران Red flag پرچم قرمز به معنی خطر داده اند، هر چند بیشتر آژانس های گردشگری در خارج از کشور برای برنامه ریزی یک آژانس آلمانی برای سال آینده حدود ۷۰ گروه تور ایران را رزرو کرده اند، اما وضعیت زیرساخت ها و خدمات اصلاً خوب نیست. او ادامه داد: ما به خاطر تورهای خودمان، کارگاه های آموزشی را دوباره برپا کرده ایم، راهنماهای گردشگری را جمع کرده ایم و موارد و ملاحظات را به آن ها یادآوری می کند. حدود پنج شش سال است که بیشتر راهنماها از تور ورودی فاصله گرفته اند، خیلی هایشان از این حرفه خارج شده اند و بعضی ها مهاجرت کرده اند، پس لازم است گروهی که مشغول به کار می شود دوباره آموزش ببیند. این تورگردان ادامه داد: مسئله دیگری که ما را درگیر کرده و حتی نگران کننده است، نبود اتوبوس و وسیله نقلیه مدرن و به روز است. در واقع ماشین درست و حساسی سخت پیدا می شود. در این چند سال اصلاً ماشین

پایگاه خبری - تحلیلی نقش جهان نیوز

نقش جهان

www.naghshejahannews.ir

آخرین اخبار و تحلیل های روز اقتصادی را در پایگاه اینترنتی نقش جهان بخوانید

رهبر انقلاب در دیدار جمعی از کارگزاران حج تاکید کردند

اگر امت اسلامی متحد بود قضایای غزه و یمن اتفاق نمی افتاد

شود. ایشان «رمی جمرات» را تاکید پروردگار بر این نکته خواندند که انسان باید شیاطین جن و انس را بشناسد و هر جا شیطان را یافت، بزند و بگوید. رهبر انقلاب «پوشیدن لباس احرام» را هم نشانه خشوع و یکسان سازی انسان ها در مقابل پروردگار برشمردند و افزودند: همه این اعمال جهت دهی به زندگی بشریت است. رهبر انقلاب با استناد به آیه ای از قرآن کریم، هدف «اجتماع» حج را درک و دستیابی به انواع منافع انسانی خواندند و گفتند: امروز هیچ منفعتی بالاتر از اتحاد برای امت اسلامی وجود ندارد و در صورت وجود اتحاد و هماهنگی و هم افزایی امت اسلامی، فجایع کنونی در غزه و فلسطین اتفاق نمی افتد و یمن اینگونه تحت فشار قرار نمی گیرد. ایشان جدایی و تفرقه امت اسلامی را زمینه ساز تحمیل منافع و مطامع استعمارگران، آمریکا، رژیم صهیونیستی و دیگر زیاده خواهان بر ملت ها دانستند و افزودند: با اتحاد امت، امنیت و پیشرفت و هم افزایی کشورهای اسلامی و کمک های آنها به یکدیگر ممکن می شود و به فرصت حج باید به این چشم نگاه کرد. حضرت آیت الله خامنه ای نقش و وظیفه دولت های اسلامی بخصوص دولت میهماندار در تبیین حقیقت و اهداف حج را بزرگ و برجسته دانستند و گفتند: مسئولان کشورها، علما و روشنفکران، نویسندگان و افراد تأثیرگذار بر افکار عمومی موظفند حقایق حج را برای مردم تبیین کنند

هر کدام اشاره ای نمادین و درس آموز به مسائل و ضروریات گوناگون زندگی بشر دارد. ایشان در تبیین این نمادها، درس «طواف» را ضرورت گردش حول محور و مرکزیت توحید خواندند و افزودند: طواف به بشریت می آموزد که حکومت، زندگی، اقتصاد، خانواده و همه مسائل زندگی باید حول توحید بنا شود که در این صورت، دیگر از این قساوت ها، کودک کشی ها و زیاده خواهی ها خبری نخواهد بود و دنیا گلستان می شود. رهبر انقلاب «سعی بین صفا و مروه» را اشاره ای به این ضرورت دانستند که انسان باید مدام بین کوه مشکلات تلاش کند و هیچگاه متوقف، معطل و متحیر نماند. حضرت آیت الله خامنه ای «حُرکت به سمت عرفات و مشعر و مِنّا» را درسی برای حرکت دائم و پرهیز از سکون دانستند و افزودند: قربانی نیز اشاره نمادین به این حقیقت است که انسان گاه باید از عزیزترین کسان خود بگذرد، قربانی بدهد و یا حتی قربانی

انسان را می سوزاند، «خانواده های عزیز از دست داده» هستند که این حادثه را به مصیبتی برای ما و همه تبدیل کرد. رهبر انقلاب در ادامه سخنانشان، معرفت و شناخت اهداف و ابعاد مختلف حج را برای زائران بیت الله، مقدمه ادای صحیح این فریضه بسیار مهم خواندند و با استناد به آیات متعدد قرآن کریم افزودند: استفاده از تعبیر «ناس» در بسیاری از آیات مرتبط با حج نشان می دهد پروردگار این فریضه را برای اداره امور همه مردم - نه فقط مسلمانان - مقرر کرده است؛ بنابراین برگزاری درست حج، خدمت به بشریت است. ایشان در تبیین نکات شناختی حج، آن را تنها فریضه ای خواندند که شکل و ترکیبش صدرصد سیاسی است؛ چرا که مردم را هر سال در یک مکان و زمان واحد برای اهداف خاص گرد می آورد که نفس این کار ماهیت سیاسی دارد. حضرت آیت الله خامنه ای افزودند: در کنار شکل و ترکیب سیاسی حج، محتوای اجزای آن صدرصد معنوی و عبادی است و

گروه سیاسی: رهبر معظم انقلاب اسلامی جدایی و تفرقه امت اسلامی را زمینه ساز تحمیل منافع و مطامع استعمارگران، آمریکا، رژیم صهیونیستی و دیگر زیاده خواهان بر ملت ها دانستند و تاکید کردند: هیچ منفعتی برای امت اسلامی بالاتر از اتحاد نیست. به گزارش «نقش جهان»، حضرت آیت الله خامنه ای صبح امروز در دیدار دست اندر کاران حج و جمعی از زائران بیت الله الحرام، هدف پروردگار از مقرر کردن فریضه حج را ارائه الگویی کامل و جهت دهنده برای اداره بشریت خواندند و افزودند: ترکیب و هیأت ظاهری این فریضه، کاملاً سیاسی و محتوای اجزای آن کاملاً معنوی و عبادی است تا منافع همه بشریت تأمین شود و امروز بزرگترین منفعت امت اسلامی «اتحاد و هم افزایی» برای حل مشکلات جهان اسلام است که اگر این اتحاد بود، مسائلی چون غزه و یمن رخ نمی داد. حضرت آیت الله خامنه ای در آغاز سخنانشان با تسلیت مجدد به خانواده های جان باختگان حادثه حقیقتاً تلخ بندرعباس، برای این هموطنان و خانواده های آسیب دیدگان صبر و آرامش مسئلت و تاکید کردند: پروردگار در مقابل صبری که انسان در حوادث گوناگون از خود نشان می دهد، اجری می کند. ایشان آسیب دیدن دستگاه ها در حوادث طبیعی و غیر طبیعی را به مدد تلاش و توانایی دیگر دستگاه ها، قابل جبران دانستند و افزودند: آنچه دل

از رفتارهای وحدت شکن پرهیز کنیم

مسعود پزشکیان رئیس جمهور کشورمان در سومین اجلاسیه رسمی مجلس ششم خبرگان رهبری، با تاکید بر ضرورت حفظ وحدت و انسجام در داخل کشور و میان مسلمانان، گفت: اگر وحدت داشته باشیم، قادریم تمام مشکلات را حل کنیم. وی با بیان اینکه هر عملی که این انسجام را برهم بزند، باید از آن پرهیز شود، افزود: هدایت باید به گونه ای باشد که به اصلاح بینجامد، نه تقابل. رئیس جمهور گفت: مردمی که در این مملکت زندگی می کنند، مستقل از قومیت، جنسیت، باور و اعتقاد، حق دارند که حاکمیت با آنها بر اساس حق و عدالت برخورد کند. رئیس جمهور با اشاره به تبعیض های موجود گفت: در آموزش، بهداشت، شغل و زندگی بین کسی که پول دارد و کسی که ندارد، بین کسی که رابطه دارد و کسی که ندارد، تفاوت وجود دارد. این برخوردها بر اساس حق نیست. پزشکیان خاطر نشان کرد: مردم با عمل ما قضاوت می کنند که راست می گوئیم یا دروغ. باید رقابت در خدمت و اصلاح ایجاد کنیم، نه در اختلاف و دعوا. اگر بستری ایجاد کنیم که در کارهای خیر و خدمت از هم پیشی بگیریم، آن وقت می توانیم مملکت را درست کنیم.

بازداشت ۲ نفر

در حادثه بندر شهید رجایی

حجت الاسلام والمسلمین غلامحسین محسنی اژه ای، دیروز دوشنبه (۱۵ اردیبهشت) در نشست شورای عالی قوه قضاییه، ضمن تبریک دهه کرامت و ولادت امام رضا (ع) اظهار کرد: با کمک و همدلی مردم و حضور و ممارست امدادگران، نیروها و مسئولان از قوای مختلف، اقدامات لازم برای تمشیت امور در بندر شهید رجایی پس از حادثه رخ داده، تا آنجا که میسر و مقدر بود در سریع ترین زمان ممکن انجام شد. محسنی اژه ای اضافه کرد: در این خصوص، پزشکی قانونی نیز برای شناسایی اجساد جانباختگان، تلاش مطلوبی داشت؛ بر همین اساس، دیه تعداد قابل توجهی از جانباختگان پرداخت شده است. همچنین حدود ۲ هزار و ۶۰۰ خودروی خسارت دیده در این حادثه، یا خسارت دریافت کرده اند یا تریبات این امر در قبال آنها در شرف اجراست. رئیس قوه قضاییه اظهار کرد: فرآیند تعیین و جبران خسارت وارده به محموله های خسارت دیده در بندر شهید رجایی نیز آغاز شده است.

سپاه در مقابل هیچ دشمنی

عقب نشینی نمی کند

فرمانده کل سپاه پاسداران با بیان اینکه در مقابل هیچ دشمنی حتی یک گام عقب نمی نشینیم، گفت: ما فقط برای پیروزی ساخته شده ایم. سپاه در آموزه های خود یک گام عقب نشینی تعریف نکرده است. سرلشکر حسین سلامی دیروز یکشنبه در مراسم بزرگداشت مقام معلم و هفته عقیدتی سیاسی گفت: ایشان به زیبایی توانست اندیشه های توحیدی اسلام ناب را از درون آیات روح بخش قرآن عظیم با مقتضیات زمان تطبیق دهد و به ویژه در باب تعلیم و تربیت، اندیشه های نوینی براساس ارزش ها، فضایل و معارف دین مبین اسلام از خود به جای بگذارد. فرمانده کل سپاه تاکید کرد: سپاه پاسداران، نهادی بی بدیل و منحصر به فرد در جامعه اسلامی است، یک شجره طیبه که ریشه های عمیق آن در باور، اعتقاد، ایمان، احساس و عاطفه پاسداران، مستحکم و پایدار است و درختی تناور که هر روز خود را متناسب با اقتضات آن روز تطبیق می دهد.

سختگوی دستگاه دیپلماسی: هرگونه ماجراجویی و تعرض را به شدیدترین وجه پاسخ می دهیم

پاسخ تهران به لفاظی محور و اشنگتن - تل آویو

مورد سایر موضوعاتی که از سوی فرانسه مطرح شده است، برای ما عجیب بود. اما چون قبلاً سابقه داشته است، ما این موضوع، ما به این شکل مواجه می شویم و این گونه در نظر می گیریم که شاید به دنبال نوعی چانه زنی بیرون از اتاق مذاکرات باشند؛ این موضوع به هیچ عنوان از طرف ما قابل پذیرش نیست. موضوع مذاکرات محدود و منحصر به موضوع هسته ای و رفع تحریم ها خواهد بود. هم دولت عراق هم ایران و هم مقامات اقلیم کردستان واقف بر ضرورت برقراری امنیت در ۲ سوی مرزها هستند بقایای در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه در فضای رسانه ای و تحلیلی ادعا شده است که دلیل وقفه در مذاکرات ایران - آمریکا به اختلافات داخلی در تیم آمریکا و خصوصاً افشای تباری مشاور امنیت ملی آمریکا با نتانیاهو برای تحمیل دیدگاه های تدریجانه و جنگ طلبانه نتانیاهو بر تیم مذاکره کننده آمریکا مربوط می شود. آیا واقعاً این ادعا درست است که نتانیاهو در صدد طراحی و اجرای نوعی کودتا علیه ترامپ از طریق برخی افراد کلیدی در سیاستگذاری مرتبط با ایران از جمله مشاور امنیت ملی این کشور بوده است؟ گفت: همان طور که اشاره کردم تصمیم به تعویق مذاکرات، بنا به پیشنهاد عمان به عنوان واسطه مذاکرات و تفاهم طرفین صورت گرفت.

در ارتباط با تهدیدات مطرح شده از سوی نتانیاهو علیه ایران گفت: قطعاً جمهوری اسلامی ایران و نیروهای مسلح ما با تمام قوا و با مراقبت کامل هر گونه تعرض و ماجراجویی را به شدیدترین وجه پاسخ می دهند و در این زمینه تردیدی وجود ندارد. وی تاکید کرد: بارها اعلام شده جمهوری اسلامی ایران نه نایبی دارد و نه نیازی به نایب در منطقه دارد. تنها طرفی که در منطقه نایب یک قدرت دیگر است، رژیم صهیونیستی است که متأسفانه منطقه ما را دچار ناامنی و آشوب کرده است. سختگوی وزارت خارجه درباره اقدامات و گفتارهای ضدایرانی اخیر مقامات فرانسه از جمله وزیر خارجه این کشور گفت: ما فرانسه و سایر کشورهای اروپایی را به ایفای نقش سازنده در هر روند مذاکراتی دعوت می کنیم. وی افزود: برخی از رفتارها و گفتارها یادآور مجموعه رفتارهایی است که در سنوات قبل شاهد آن بودیم، رفتارهایی که حتماً سازنده نبود. برخی از مواضعی که از طرف فرانسه بیان می شود، به هیچ عنوان در حقوق بین الملل مبنایی ندارد و کاملاً مغایر با حقوق بین الملل است و از لحاظ منطقی قابل پذیرش نیست. وی در ادامه در مورد اظهارات وزیر خارجه فرانسه در مورد ایران از جمله خواسته او مبنی بر اینکه مسائل غیر هسته ای نیز باید وارد توافق احتمالی ایران و آمریکا شود، گفت: در

گروه سیاسی: «اسماعیل بقائی» در نشست خبری دیروز (دوشنبه) در پاسخ به سوالی در مورد مناسبات ایران با اروپا به خصوص در ارتباط با موضوع مذاکرات هسته ای گفت: قرار بر این بود که تیم ایران و سه کشور اروپایی در سطح مدیران سیاسی قبل از برگزاری دور چهارم مذاکرات غیر مستقیم ایران و آمریکا در رم در روز جمعه با یکدیگر رایزنی کنند ولی به تبع اینکه مذاکرات به تعویق افتاد، هیئت مانیز به رم سفر نکرد. به گزارش «نقش جهان»، بقائی گفت: قطعاً ما آمادگی برگزاری چنین نشست را داریم و باید در مورد زمان و مکان آن با طرف های مقابل به جمع بندی برسیم. سختگوی وزارت خارجه همچنین در پاسخ به سوالی در مورد آینده مذاکرات و این که این مذاکرات ادامه پیدا خواهد کرد یا نه؟ گفت: ایران پایبندی خود را به ادامه مسیر گفت و گو و دیپلماسی در عمل نشان داده است و ما با آمادگی در چند دور مذاکرات شرکت کردیم. وی افزود: تعویق گفت و گوها بنابه پیشنهاد عمان و تفاهم طرفین بود به دلایلی که در توییت وزیر خارجه کشورمان و وزیر خارجه عمان مطرح شد. در مورد آینده گفت و گوها منتظر اعلام نظر عمانی ها هستیم. چون ما ارتباط مستقیمی با آمریکا نداریم و عمانی ها در مورد زمان و مکان گفت و گوها هماهنگی می کنند و در این ارتباط اطلاع رسانی می شود. سختگوی وزارت خارجه

یادداشت

چالش‌ها و الزامات
اصلاح نظام بانکی ایران

عباس معمارنژاد، اقتصاددان

اصلاح نظام بانکی ایران، اگرچه سال‌هاست بر زبان مسئولان و صاحب‌نظران اقتصادی جاری است، اما هنوز با چالش‌هایی عمیق و ساختاری مواجه است که ریشه در ضعف قوانین، ناهماهنگی میان نهادهای تصمیم‌گیر و ناکارآمدی اجرایی دارد. تجربه چند دهه گذشته نشان می‌دهد بدون اجماع در حاکمیت و توجه همه‌جانبه به منافع ذینفعان، نمی‌توان انتظار تحول بنیادین در این حوزه داشت. یکی از مهم‌ترین مسائل، ناترازی در برخی بانک‌هاست. طبق ماده ۸ قانون اصلاح نظام بانکی، در صورت تشخیص ناترازی، حقوق مالکیت سهامداران عمده (بیش از ۱۰ درصد) باید به صندوق ضمانت سپرده‌ها منتقل شود. با این حال، در عمل، اجرای این قانون به تأخیر افتاده و حتی پس از گذشت ماه‌ها، مشخص نیست آیا زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و قانونی برای عملیاتی‌سازی آن مهیاست یا خیر. این تأخیرها نشان از نبود عزم جدی وزیر ساخت‌های کافی دارد. از سوی دیگر، قرار است برای حل مشکلات بانک‌های زیان‌ده، دارایی‌ها و بدهی‌های آنها به شرکت‌های مدیریت‌دارایی منتقل شود. اما تجربه مشابه در سازمان خصوصی‌سازی نشان می‌دهد که در غیاب بسترهای مناسب، این فرآیندها معمولاً با سرانجام نمی‌رسند یا به نقطه اول بازمی‌گردند. بدون وجود چارچوب حقوقی محکم و سازوکارهای عملیاتی مؤثر، امید به موفقیت این طرح‌ها نیست. در این میان، اصلاح نظام بانکی نیازمند الزام اساسی است: نخست، اجماع در سطح حاکمیت و پذیرش مرجعیت بانک مرکزی از سوی همه قوا و نهادها. دوم، در نظر گرفتن منافع همه ذینفعان، از سهامداران خرد و سپرده‌گذاران گرفته تا فعالان اقتصادی و تسهیلات‌گیرندگان. تجربه نشان داده، هر طرحی که یکی از این گروه‌ها را نادیده بگیرد، در اجرا با مقاومت و شکست روبرو خواهد شد. مثال روشنی در این زمینه، ماجرای بررسی انحلال یکی از بانک‌ها در کمیته‌ای در بانک مرکزی است. وقتی مشخص شد این بانک حدود ۸۰۰ هزار سپرده‌گذار دارد، این پرسش جدی مطرح شد که در صورت انحلال، تکلیف این افراد چیست؟ چنین مسائلی گویای آن است که اصلاح نظام بانکی باید با نگاهی جامع و واقع‌بینانه نسبت به ساختار اقتصادی و اجتماعی کشور دنبال شود. یکی دیگر از چالش‌های مهم، فقدان حاکمیت شرکتی واقعی در بانک‌هاست. در حال حاضر، اجرای این اصل بیشتر جنبه صوری دارد. بانک مرکزی معمولاً فقط مدیرعامل بانک‌ها را به جلسات دعوت می‌کند، در حالی که رئیس هیئت‌مدیره، که مسئول اصلی نظارت است، کنار گذاشته می‌شود. این روند نه تنها شأن نظارتی هیئت‌مدیره را تضعیف می‌کند، بلکه موجب افزایش ناترازی در عملکرد بانک‌ها می‌شود. همچنین باید به موانع متعدد حقوقی و قانونی در مسیر ادغام بانک‌های مشکل‌دار اشاره کرد. برای حل بحران در برخی بانک‌ها، ناچار شدیم به جای استناد به قوانین موجود، از شورای سران سه‌قوه مصوبه‌ای ۳۱ بندی دریافت کنیم که خودداری مشکلات اجرایی بود. حتی در قانون جدید بانک مرکزی که در مجلس مطرح است، شفافیت لازم برای مواجهه با این بحران‌ها وجود ندارد. از سوی دیگر، مشکل ارزش‌گذاری دارایی‌ها و بدهی‌های بانک‌ها در معرض ادغام نیز هنوز لاینحل مانده است.

به‌شمار می‌رود. دولت در سال‌های اخیر با کسری بودجه مزمن مواجه بوده است؛ کسری‌ای که نه تنها ریشه در ساختار هزینه‌ای دولت دارد، بلکه متأثر از افت درآمدهای پایدار (نظیر درآمدهای نفتی یا مالیاتی) و افزایش تعهدات جاری نیز بوده است. تأمین این کسری در ایران عمدتاً از مسیرهایی صورت می‌گیرد که مستقیماً یا به‌صورت غیر مستقیم بر متغیرهای پولی اثر گذار است. این سه مسیر عمده شامل مواردی همچون استقرار از بانک مرکزی یا استفاده از منابع صندوق توسعه ملی، فروش اوراق بدهی، افزایش قیمت کالاها و خدمات دولتی (تورم پنهان) می‌شود. باید به این نکته توجه داشت که دولت در سال‌های اخیر، به دلیل فشارهای تورمی، از ابزار سیاست مالی انبساطی مانند پارانه‌های نقدی، افزایش حقوق کارکنان و طرح‌های رفاهی نیز به‌شکل گسترده استفاده کرده است. این سیاست‌ها اگرچه در ظاهر تسکینی برای اقشار آسیب‌پذیر بوده، اما در عمل با افزایش تقاضای مؤثر، موج تورمی جدیدی را شکل داده است. در این میان، نبود یک نظام بودجه‌ریزی مبتنی بر واقعیت‌های اقتصادی، اتکالی بودجه به منابع ناپایدار و ناترازی‌های ساختاری میان درآمد و هزینه، موجب شده که سیاست مالی نه تنها به مهار تورم کمک نکند، بلکه به عاملی برای تشدید آن بدل شود.

■ ناکارآمدی سیاست‌گذاری اقتصادی داخلی و تأثیر آن در پایداری روند تورمی

سیاست‌های اقتصادی دولت در ایران در سال‌های اخیر با چالش‌های جدی مواجه بوده است. عدم هماهنگی میان سیاست‌های پولی، مالی و ارزی، همچنین تصمیمات ناپایدار و شتاب‌زده، به یکی از عواملی تبدیل شده که علاوه بر تشدید تورم، موجب نارضایتی عمومی و ضعف در اعتماد به سیاست‌گذار شده است. ناکارآمدی در سیاست‌گذاری اقتصادی، به‌ویژه در بخش‌های مهمی مانند تنظیم بازار، مدیریت نقدینگی، اصلاحات ساختاری و بهبود شاخص‌های کلان اقتصادی، اثرات تورمی مستقیمی داشته است که به دلیل پیچیدگی‌ها و عدم انسجام میان این سیاست‌ها، در پایداری و تشدید تورم نقش ویژه‌ای ایفا کرده‌اند. در حالی که بانک مرکزی تلاش داشته است تا با اعمال سیاست‌های انقباضی مانند افزایش نرخ بهره، رشد نقدینگی را کنترل کند، دولت به دلایل سیاسی و اجتماعی به‌ویژه در زمان‌های بحرانی از سیاست‌های مالی انبساطی مانند افزایش حقوق، پارانه‌های نقدی و افزایش هزینه‌های جاری استفاده کرده است. این ناهم‌راستایی باعث ایجاد فشارهای تورمی بیشتر از آنچه سیاست‌های پولی به‌تهایی ایجاد می‌کرده، شده است.

«نقش جهان» علت سبقت نرخ تورم از حجم نقدینگی را بررسی می‌کند؛

رمز گشایی از علت رشد بی‌امان تورم

ایران، تجربه دهه ۱۳۹۰ و به‌ویژه سال‌های ۱۳۹۷ به بعد نشان داده که حتی شایعه یک تحریم جدید یا توقف مذاکرات هسته‌ای می‌تواند بازارها را به سرعت تحت تأثیر قرار دهد. نکته مهم این‌که انتظارات تورمی نه‌فقط یک متغیر روانی، بلکه یک متغیر اقتصادی قدرتمند است که بر رفتار مصرف‌کننده، قیمت‌گذاری و تولیدکننده و حتی سرمایه‌گذاری و پس‌انداز تأثیر گذار است. این انتظارات، اگر منفی و بی‌ثبات باشند، می‌توانند سرعت گردش پول را افزایش داده و اثر یک واحد نقدینگی را چند برابر کنند. در این شرایط، حتی اگر رشد نقدینگی کنترل شود، اما انتظارات تورمی همچنان صعودی باشد، قیمت‌ها نیز به‌پیروی از آن روند افزایشی خواهند داشت. این اتفاق دقیقاً همان چیزی است که در سال‌های اخیر در ایران رخ داده و نشان‌دهنده آن است که کنترل تورم صرفاً با ابزارهای پولی قابل تحقق نیست.

■ نقش نرخ ارز و شوک‌های ارزی در تقویت تورم

یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در فاصله گرفتن نرخ تورم از رشد نقدینگی در سال‌های اخیر، تحولات نرخ ارز و شوک‌های ارزی پی‌درپی بوده است. اقتصاد ایران، به دلیل وابستگی شدید به واردات کالاها و واسطه‌ای، سرمایه‌های و حتی مصرفی، همواره حساسیت بالایی نسبت به نوسانات نرخ ارز داشته است. در واقع، نرخ ارز به‌مثابه یک لنگر قیمتی عمل می‌کند که تغییرات آن به‌سرعت به سایر بخش‌های اقتصاد سرایت می‌کند. در بازه ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳، چندین دوره جهش نرخ ارز تجربه شد؛ از جمله در نیمه دوم سال ۱۳۹۹، تابستان ۱۴۰۱ و پاییز ۱۴۰۲ که هر کدام با التهاباتی در بازار ارز آزاد همراه بود. هر چند رشد نقدینگی در این مقاطع نسبتاً ثابت یا حتی کاهش یافته، اما جهش نرخ ارز باعث شد موج جدیدی از افزایش قیمت‌ها در اقتصاد شکل بگیرد؛ پدیده‌ای که به آن «تورم وارداتی» نیز گفته می‌شود.

■ نقش سیاست‌های مالی دولت و کسری بودجه در پویایی تورم

در کنار متغیرهای پولی و ارزی، سیاست‌های مالی دولت و نحوه تأمین کسری بودجه، یکی دیگر از عوامل کلیدی در تداوم و تشدید تورم در ایران

همچنان در سطوح بالایی قرار داشته، اما نرخ تورم از آن نیز پیشی گرفته و رکوردهای بی‌سابقه‌ای در شاخص قیمت مصرف‌کننده ثبت شده است. این شکاف رو به گسترش، نشانه‌ای مهم از تغییر ماهیت تورم و ورود به فاز جدیدی از رفتار قیمتی در اقتصاد ایران است. براساس آمارهای رسمی بانک مرکزی و مرکز آمار ایران نرخ رشد نقدینگی در سال ۱۳۹۹ حدود ۴۰ درصد بوده، در حالی که نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در پایان همان سال به حدود ۴۸ درصد رسیده است. علاوه بر این در سال ۱۴۰۰، نقدینگی با نرخ حدود ۴۲ درصد افزایش یافت، اما تورم نقطه‌ای به بالای ۵۰ درصد نیز رسید. سال ۱۴۰۱ نیز رشد نقدینگی اندکی کاهش یافت و به حدود ۳۵ درصد رسید، ولی تورم به‌ویژه در نیمه دوم سال جهش یافت و به بیش از ۵۳ درصد نیز رسید. در سال ۱۴۰۲ و فروردین ۱۴۰۳، فاصله میان رشد نقدینگی و نرخ تورم باز هم افزایش یافته و در برخی ماه‌ها تورم حتی دو برابر رشد نقدینگی بوده است. این روند برخلاف انتظار بسیاری از تحلیلگران سنتی است. از نگاه کلاسیک، کاهش رشد نقدینگی باید منجر به کاهش یا ثبات در نرخ تورم شود، اما در عمل چنین نشده است. این تناقض، نیازمند واکاوی عوامل غیراقتصادی و غیربخشی است که می‌توانند همچون سوختی مضاعف، محرک قیمت‌ها باشند. در همین دوره، متغیرهایی مانند نرخ ارز، انتظارات عمومی، فضای روانی بازارها و ناکارآمدی سیاست‌های مالی دولت نقشی مهم در تحریک تورم ایفا کرده‌اند.

■ انتظارات تورمی: تورم در ذهن‌ها قبل از بازارها

یکی از مهم‌ترین عواملی که در سال‌های اخیر به‌عنوان موتور محرک تورم در اقتصاد ایران عمل کرده، انتظارات تورمی است. در واقع، هنگامی که مردم، فعالان اقتصادی و تولیدکنندگان انتظار افزایش قیمت‌ها را دارند، این انتظار می‌تواند حتی پیش از آنکه عوامل پولی وارد عمل شوند، باعث جهش قیمت‌ها شود. در شرایطی ثباتی سیاسی، نبود افق روشن در سیاست خارجی، و بی‌اعتمادی به وعده‌های سیاست‌گذاران، انتظارات تورمی به‌سرعت تشدید می‌شود. در

گروه اقتصاد کلان: در اقتصاد ایران طی دهه‌های گذشته، نقدینگی همواره مترجم ردیف اول شکل‌گیری تورم بوده است. نظریه‌های متعارف اقتصادی نیز هم‌راستا با این نگاه، رابطه‌ای مستقیم و نسبتاً پایدار میان رشد نقدینگی و افزایش سطح عمومی قیمت‌ها ترسیم کرده‌اند. با این حال، در یک روند بی‌سابقه و در طی چند سال اخیر، یعنی از سال ۱۳۹۹ به این سو، پدیده‌ای جدید در اقتصاد ایران نمایان شده است. نرخ تورم برای چهارمین سال پیاپی از نرخ رشد نقدینگی پیشی گرفته است. این وضعیت، به‌ویژه برای تحلیلگران پولی، پرسش‌های مهمی ایجاد کرده است؛ از جمله اینکه چه عواملی جز نقدینگی در شعله‌ور شدن تورم نقش ایفا می‌کنند؟ و آیا باید در تحلیل‌های مرسوم بازنگری کرد؟ در نظریه‌های کلاسیک و نئوکلاسیک اقتصاد، تورم پدیده‌ای پولی تلقی می‌شود. مشهورترین فرمول در این زمینه، معادله مبادله فیشر است که در آن حجم پول، سرعت گردش پول، سطح قیمت‌ها و تولید حقیقی وجود دارد. در شرایطی که سرعت گردش پول ثابت فرض شود و رشد اقتصادی نیز کند یا محدود باشد، افزایش حجم پول (یا همان نقدینگی) نهایتاً به افزایش سطح قیمت‌ها منجر می‌شود. از دهه ۱۹۷۰ به بعد، با گسترش دیدگاه‌های پول‌گرایانه و تأکید مکتب شیکاگو، رابطه مستقیمی میان رشد نقدینگی و نرخ تورم مورد تأکید قرار گرفت. در این دیدگاه، کنترل تورم مستلزم کنترل رشد نقدینگی و پایه پولی است. حتی در نسخه‌های ساده‌شده از این نظریه‌ها، رشد نقدینگی به‌عنوان شاخص پیش‌نگر تورم به کار می‌رود. در ایران نیز، ادبیات رسمی بانک مرکزی و سایر نهادهای سیاست‌گذار اقتصادی عمدتاً بر این فرض استوار بوده است که رشد شدید نقدینگی عامل اصلی تورم‌های مزمن و ساختاری است. از این رو، بخش عمده‌ای از سیاست‌های کنترل تورم، معطوف به کنترل پایه پولی، نرخ رشد تسهیلات، کنترل اضافه برداشت بانک‌ها و مهار کسری بودجه از مسیر رشد پولی بوده است. اما تحولات اخیر نشان می‌دهد که ممکن است این رابطه دیگر به‌صورت سنتی و پایدار برقرار نباشد. در سال‌هایی که رشد نقدینگی کمتر از نرخ تورم بوده، باید عوامل دیگری را به‌عنوان محرک‌های مستقل قیمت بررسی کرد. این نکته، ما را به تحلیل تجربی وضعیت ایران در سال‌های اخیر سوق می‌دهد.

■ مروری بر روندهای اخیر در اقتصاد ایران (۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳)

از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳، اقتصاد ایران با مجموعه‌ای از بحران‌های مزمن و شوک‌های پیاپی مواجه بوده است. در این دوره، اگرچه رشد نقدینگی

رئیس قوه قضاییه اعلام کرد:

بازداشت ۲ نفر در حادثه بندر شهید رجایی

فرهنگ صلح و سازش، مصالحه در دعوی و اختلافات و بخشش و گذشت اولیای دم از حق قصاص و «کمک به آزادی زندانیان جرایم غیر عمد» از دیگر دستاوردهای قوه قضاییه در یک سال اخیر است. رئیس عدلیه درباره اقدامات دستگاه قضایی در راستای حمایت ویژه از چرخه تولید و اشتغال در کشور و احیای بنگاه‌های تولیدی را کد و نیمه تعطیل، گفت: در یک سال اخیر اقدامات مطلوبی توسط قوه قضاییه با کمک و همراهی سایر دستگاه‌ها در راستای حمایت ویژه از چرخه تولید و اشتغال در کشور و احیای بنگاه‌های تولیدی را کد و نیمه تعطیل انجام گرفته است. وفق گزارش دریافتی در یک سال اخیر، بیش از ۲ هزار بنگاه تولیدی تعطیل و یا در آستانه تعطیلی، با ورود قوه قضاییه احیا شدند و بدین واسطه، از بیکاری بیش از ۲۸۰ هزار نفر جلوگیری به عمل آمد. قاضی القضاات با اشاره به اقدامات قوه قضاییه در راستای صیانت از بیت‌المال و مقابله با تغییر کاربری اراضی و رفع تصرف از اراضی ملی و منابع طبیعی و حریم و بستر رودخانه‌ها و آزدسازی سواحل، گفت: در یک سال اخیر بیش از ۴۴ هزار هکتار از منابع طبیعی و اراضی ملی رفع تصرف شده است. قوه قضاییه مصمم به صیانت از بیت‌المال و مقابله با تغییر کاربری اراضی و رفع تصرف از اراضی ملی و منابع طبیعی و حریم و بستر رودخانه‌ها و آزدسازی سواحل، است و مراقبت خواهد کرد که اراضی رفع تصرف شده، مجدد توسط سوداگران تصرف نشود.

آزدسازی سواحل»، «اقدامات قاطعانه در پرونده‌های سنگین مفاسد و عناصر دانه درشت و اقدامات در زمینه مبارزه با مظاهر مختلف فساد، به ویژه فساد اقتصادی و مالی»، «ورود مجدانده و پیگیرانه به پرونده‌های کثیر الشاک با اولویت استیفای حقوق مالباختگان» نام برد. محسنی اژه‌ای ادامه داد: «رسیدگی ویژه به پرونده جاعلین حرفه‌ای، غاصبین عنوانین و سوءاستفاده کنندگان از نام و امضای مجعول مقامات»، «ورود قاطعانه به پرونده‌های مهم امنیتی و پرونده عناصر مرتبط با سرورس جاسوسی رژیم صهیونیستی که قصد تهدید و تحدید امنیت شهروندان را داشتند»، «بر خورد با عناصر تهدید کننده امنیت روانی مردم»، «رسیدگی بدون واسطه به مسائل و مشکلات حقوقی و قضایی مردم و دیدار با متن مردم در مجامع مختلف بویژه مساجد و برپایی میزهای خدمت قضایی در نمازهای جمعه و سایر مواقیب»، «باز اجتماعی کردن و اصلاح مجرمین و زندانیان و رسیدگی به خانواده زندانیان»، «توسعه

یا تریبات این امر در قبال آنها در شرف اجراست. رئیس قوه قضاییه اظهار کرد: فرایند تعیین و جبران خسارت وارده به محموله‌های خسارت دیده در بندر شهید رجایی نیز آغاز شده است. به هر ترتیب، تاکید مؤکد و مجدد من خطاب به مقامات قضایی ذیصلاح آن است که در تعقیب، شناسایی، دستگیری و محاکمه عناصری که در حادثه مزبور، قصور و یا تقصیر داشتند، نهایت دقت، جدیت و سرعت را به خرج دهند و وفق قانون و پس از احراز انتساب قصور، تقصیر یا اقدام مجرمانه محتمل، اقدامات و تدابیر مقتضی را ترتیب دهند. رئیس دستگاه قضا در ادامه به صورت مختصر و مٌجمل به ارزیابی عملکرد برخی از دستاوردهای قوه قضاییه در یک سال اخیر اشاره کرد و مشخصاً از مقولاتی نظیر «حمایت ویژه از چرخه تولید و اشتغال در کشور و احیای بنگاه‌های تولیدی را کد و نیمه تعطیل»، «صیانت از بیت‌المال و مقابله با تغییر کاربری اراضی و رفع تصرف از اراضی ملی و منابع طبیعی و حریم و بستر رودخانه‌ها

گروه اجتماعی: رئیس قوه قضاییه با تسلیت مجدد به خانواده جانبختگان حادثه بندر شهید رجایی، گفت: فرایند تحقیقات از افرادی صورت گرفته است و تاکنون ۲ نفر بازداشت شده‌اند. به گزارش «نقش جهان»، حجت‌الاسلام والمصلحین غلامحسین محسنی اژه‌ای در نشست شورای عالی قوه قضاییه، ضمن تبریک دهه کرامت و ولادت امام رضا (ع) اظهار کرد: در روایتی از امام رضا (ع) آمده است که «مَنْ فَرَّجَ مِنْ مُؤْمِنٍ، فَرَّجَ اللَّهُ عَنْ قَلْبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»؛ یعنی هر کس آندوه مؤمنی را بزدايد، خداوند در روز قیامت، غم از دلش می‌زداید. بر همین اساس، طبق دستورات و سفارشات ائمه هدی، ما کارگزاران نظام باید تمام تلاش خود را معطوف به گره‌گشایی از امور مردم کنیم و برای رفع نیازها و مشکلات مردم، شب و روز نشناسیم. رئیس قوه قضاییه گفت: با کمک و همدلی مردم و حضور و ممارست امدادگران، نیروها و مسئولان از قوای مختلف، اقدامات لازم برای تمشیت امور در بندر شهید رجایی پس از حادثه رخ داده، تا آنجا که میسر و مقدر بود در سریع‌ترین زمان ممکن انجام شد. دادستانی کل و مقامات قضایی استان هرگز غمگین نیز به صورت مستمر و مجدانه در قبال این موضوع کار کردند. محسنی اژه‌ای اضافه کرد: در این خصوص، پزشکی قانونی نیز برای شناسایی اجساد جانبختگان، تلاش مطلوبی داشت؛ بر همین اساس، دیده تعداد قابل توجهی از جانبختگان پرداخت شده است. همچنین حدود ۲ هزار و ۶۰۰ خودروری خسارت دیده در این حادثه، یا خسارت دریافت کرده‌اند

دستگیری کلاهبردار میلیاردری در پوشش متصدی فروش بنزین

رییس پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات پایتخت از شناسایی و دستگیری فردی که با روش اسکیمز بیش از ۸۰ میلیارد ریال از شهروندان کلاهبرداری کرده بود، خبر داد و گفت این مجرم با استخدام بعنوان کارگر پمپ بنزین در تهران اقدام به کپی کارت‌های بانکی شهروندان می‌کرده است. سردار داود معظمی گودرزی در تشریح اظهار کرد: تعداد زیادی از شهروندان به پلیس فتا مراجعه و مدعی شدند مبالغی بصورت غیرمجاز از حساب آنان برداشت شده است. وی ادامه داد: پس از اخذ اظهارات مالباختگان این پرونده موضوع در دستور کار قرار گرفت و کارشناسان پلیس فتای پایتخت تحقیقات خود را در این زمینه آغاز کردند. رییس پلیس فتا پایتخت افزود: در تحقیقات اولیه کارشناسان پلیس مشخص شد قربانیان این پرونده عموماً پس از بنزین زدن در نقاط مختلفی از تهران حساب‌شان خالی شده و به روش اسکیمز مورد کلاهبرداری قرار گرفته‌اند.

استاندار: جمعیت نامتوازن بلای جان استان تهران است

استاندار تهران گفت: توسعه جمعیتی نامتوازن که به عنوان بلای جان این استان مطرح است، موجب مشکلات جدی در بخش‌های مختلف به ویژه در حوزه تامین آب شده است. محمدصادق معتمدیان در جلسه کمیته اضطرار مدیریت مصرف آب اظهار کرد: منشا اصلی بخش افزایش جمعیت به صورت نامتوازن، ساخت و سازهای است که از سوی شهرداری‌ها در حال انجام است. وی ادامه داد: به طور رسمی در استان تهران ۹۸ هزار و ۶۰۰ پروانه ساختمانی صادر شده که ۵۴ هزار ساختمان ساخته شده است. وی با اشاره به اینکه توسعه نامتوازن جمعیت بدون در نظر گرفتن زیرساخت‌های مختلف در تهران در حال انجام است، افزود: به دلیل افزایش جمعیت بی‌رویه به طور میانگین به میزان پنج برابر آب شرب کشور در استان تهران مصرف می‌شود، سهم آب شرب در استان‌های دیگر هشت درصد اما در استان تهران ۴۲ درصد است.

صرفه‌جویی ۱۷۰ مگاواتی برق با تغییر ساعت ادارات در تابستان

قائم‌مقام شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ اعلام کرد: با اجرای تغییر ساعت کاری ادارات از ۱۵ خرداد تا ۱۵ شهریور، امکان صرفه‌جویی ۱۵۰ تا ۱۷۰ مگاواتی در مصرف برق شهر تهران فراهم می‌شود که به پایداری شبکه برق در ماه‌های گرم سال کمک خواهد کرد. بنابر اعلام رییس سازمان اداری و استخدامی کشور؛ ساعت کاری ادارات از نیمه خرداد امسال تغییر خواهد کرد، علاءالدین رفیع‌زاده گفته بود: ساعت کار ادارات از ۱۵ خرداد تا ۱۵ شهریور تغییر خواهد کرد و ساعت شروع به کار ادارات ۶ صبح است. «ساعات کاری ادارات در سال ۱۴۰۴ تغییر پیدا خواهد کرد و از ۱۵ خرداد ۱۴۰۴ ساعات اداری از ۶ صبح تا ۱۳ ظهر خواهد بود و همه ادارات و سازمان‌های دولتی و خصوصی باید طبق این ساعت کار، فعالیت کنند». حمیدرضا ملکی وش در گفت و گو با ایرنا اظهار کرد: همچنین اجرای پیشنهاد کاهش ساعات کار ادارات در تهران می‌تواند در تامین برق پایدار برای سایر مشترکان، به ویژه مشترکان خانگی و تجاری تاثیر چشمگیری داشته باشد.

وزیر بهداشت:

جوانی جمعیت، اولویتی ملی است

حوزه جمعیت با ششمین وزیر بهداشت درباره تعرفه‌های مامایی نیز توضیح داد: ما در روز ماما قرار داریم و باید بدانیم که ماماها نقش مهمی در دوران بارداری، زایمان و پس از آن دارند. همچنین نقش ماماها در خانه‌های بهداشت برای حفظ سلامت زنان غیر قابل کتمان است. در ارتباط با بازنگری درباره تعرفه‌های مربوط به جوانی جمعیت در شورای عالی بیمه دستور صادر کرد. دام‌وی همچنین درباره افزایش خدمات رفاهی و دانشجویی در حوزه جوانی جمعیت گفت: وام ودیعه مسکن و فرزندآوری دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی به میزان ۲ تا ۳ برابر نسبت به گذشته افزایش یافته است. اگر هر دو زوج از دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی باشد یا توسط بنیاد ملی نخبگان معرفی شوند میزان تسهیلات بیشتری دریافت می‌کنند.

باشد اما با شیب منفی رشد جمعیت طی سال‌های گذشته مواجه بوده‌ایم. البته به دنبال اقدامات انجام شده، شدت کاهش رشد جمعیت طی دو سال گذشته نسبت به سال‌های گذشته کمتر بود و خوشبختانه شرایط متعادلی را تجربه می‌کنیم. وی با اشاره به طرح‌های افزایش جمعیت گفت: طرح‌های افزایش جمعیت در بعد زمانی کوتاه مدت اثرگذار نیست بلکه میان مدت است. موضوع جوانی جمعیت یک اولویت ملی است و بودجه خوبی برای این موضوع در سال جاری در نظر گرفته شده است. وزیر بهداشت ادامه داد: وزارت بهداشت با برخی اقدامات مانند ترویج زایمان طبیعی و ساخت خوابگاه‌های متاهلی می‌تواند از شرایط حال در حوزه جمعیت که برخی کشورها با آن مواجه هستند جلوگیری کند. امیدوارم که برنامه‌های وزارت بهداشت در مثر ثمر باشند و شاهد رشد مثبت در

جوانی جمعیت می‌پردازند. هدف اصلی جلسه امروز، برنامه‌ریزی برای اجرای برنامه‌های آینده است. وی ادامه داد: سامانه «آمایش امید» در این جلسه رونمایی شد. هدف این سامانه این است که میزان رضایتمندی در لحظه‌های حساس زایمان را افزایش دهد. وزارت بهداشت در نظر دارد میزان مشکلات زایمان و بیمارستان‌ها را با استفاده از نظرسنجی از مادران کاهش دهد. وزیر بهداشت با بیان اینکه موضوع جوانی جمعیت از مشکلات کشور است، افزود: باید میزان مشکلات در حوزه جوانی جمعیت را کاهش دهیم. ظرف‌فردی درباره کاهش میزان نرخ جمعیت در کشور توضیح داد: افزایش جمعیت از مسائل و برنامه‌های مهم کشور است. شرایط رشد جمعیتی باید به نحوی باشد که در مرحله نرخ جایگزینی قرار بگیریم. نرخ جایگزینی در کشور می‌بایست ۲.۵

گروه اجتماعی: وزیر بهداشت با بیان اینکه موضوع جوانی جمعیت یک اولویت ملی است و بودجه خوبی برای آن در سال جاری در نظر گرفته شده، گفت: هر چند با شیب منفی رشد جمعیت طی سال‌های گذشته مواجه بودیم اما به دنبال اقدامات انجام شده، شدت کاهش رشد جمعیت طی دو سال گذشته نسبت به قبل از آن کمتر بود. به گزارش «نقش جهان»، محمدرضا ظفرقندی در حاشیه جلسه ستاد مرکزی جوانی جمعیت با حضور در جمع خبرنگاران اظهار کرد: چهارمین جلسه ستاد مرکزی جوانی جمعیت در تهران برگزار شد. این جلسه در فواصل زمانی مشخص با حضور نمایندگان مجلس برگزار می‌شود و معاونان وزارت بهداشت به ارائه گزارش اقدامات خود در حوزه

یادداشت

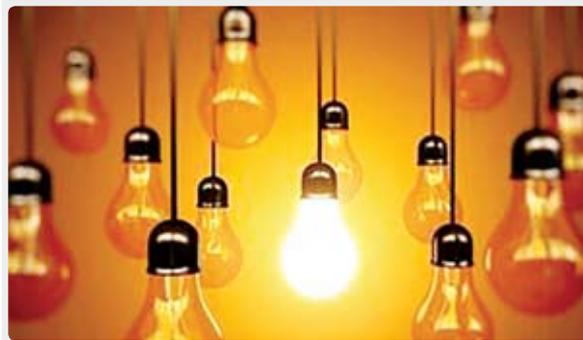
موفقیت اصلاح سیاست‌های انرژی در گرو رفتار گام به گام

■ حبیب‌الله ظفریان، کارشناس سیاست‌گذاری انرژی

برای تحلیل درست مصرف گاز، برق و بنزین، باید آن را به سه بخش اصلی رفتار مصرفی، تجهیزات مصرفی و ساختار مصرف تقسیم کرد. این تفکیک نه فقط برای شناخت دقیق تر از وضعیت مصرف، بلکه برای جهت‌دهی درست به سیاست‌ها بسیار ضروری است. رفتار مصرفی انتخاب‌های روزمره مردم در استفاده از انرژی محسوب می‌شود. برای مثال در حوزه بنزین کسی ممکن است برای مسیرهای کوتاه از خودروی شخصی استفاده کند یا در بخش خانگی، فردی در زمستان پالیاست تانستانی و پنجره باز زندگی کند. بخش دوم، تجهیزات مصرفی است؛ تجهیزاتی مثل بخاری گازی یا راندمان ۲۵ درصد، برای تامین یک سطح دمایی مشخص، چند برابر بیشتر از یک بخاری با راندمان بالا انرژی مصرف می‌کند. در حوزه بنزین هم، مصرف سوخت خودروها بستگی مستقیم به طراحی و فناوری پیشرفته دارد. تجهیزات مصرفی قابل بهینه‌سازی هستند ولی وابسته به شرایط فنی، صنعتی و وارداتی هستند. بخش سوم نیز ساختار مصرف است. وقتی در شهری مثل شهر کربلای معلی به دلیل پایین بودن قیمت گاز، خانه‌هایی با هال ۵۰ متری ساخته می‌شوند که گرم کردن آنها نیازمند دو بخاری است یا وقتی ساختار شهری به شکلی است که حاشیه‌نشین‌ها ناچار به تردد روزانه با خودرو هستند، نمی‌توان در افق پنج ساله تغییر جدی ایجاد کرد. این ساختار مصرف در افق زمانی بیشتر از ده سال قابل اصلاح است. ذهنیت سیاست‌گذار گاه ضروری می‌کند که صرفاً با اصلاح رفتار خانگی، بخش بزرگی از ناترازی انرژی جبران می‌شود اما واقعیت این است که در مجموع، اصلاح رفتار مصرفی نهایتاً بین ۱۰ تا ۱۵ درصد کاهش مصرف انرژی ایجاد می‌کند. این برآورد هم بر پایه تخمین و هم مطالعات نظرسنجی شده از کارشناسان است؛ هر چند هنوز پژوهش‌های میدانی جامع انجام نشده است. در بخش تجهیزات مصرفی، در حالت خوشبینانه و با فرض جایگزینی گسترده، می‌توان بین ۲۵ تا ۳۰ درصد کاهش مصرف را متصور بود. یعنی در مجموع، در افق پنج ساله، سقف کاهش مصرف حدود ۵۰ درصد است؛ برای مثال، اگر کل مصرف خانگی گاز حدود ۶۰ میلیارد مترمکعب در سال باشد، کاهش ۵۰ درصدی معادل ۳۰ میلیارد مترمکعب صرفه جویی خواهد بود. اگر چه این عدد، رقم بزرگی است اما مثلاً با ۱۵ میلیارد مترمکعب فلر گاز (گازی که بی‌استفاده می‌سوزد) قابل مقایسه است. این نشان می‌دهد که نباید یک‌طرفه به اصلاح مصرف خانگی بسنده کرد. با وجود همه مباحث مطرح شده اما همچنان قیمت، مهم‌ترین و کلیدی‌ترین ابزار در مدیریت سمت تقاضای انرژی است. البته این بدان معنا نیست که می‌توان بدون آماده‌سازی زیرساختی و اجتماعی، قیمت‌ها را ناگهانی آزاد کرد اما هیچ سیاست موفق بدون اصلاح نسبی قیمت‌ها نمی‌تواند ماندگار و اثربخش باشد. سه دسته راهکار اصلی برای مواجهه با این بحران مطرح می‌شود. دسته اول، افزایش تولید است که عمدتاً در سال‌های گذشته اولویت داشته اما با توجه به کمبود منابع و سهم پایین تکنولوژی در کشور، این مسیر با محدودیت‌های جدی روبه‌روست. دسته دوم، کاهش مصرف از مسیر قیمت است که به دلایل سیاسی و اجتماعی عملاً قابل اجرا نیست. دسته سوم نیز کاهش مصرف از روش‌های غیر قیمتی مانند رعایت مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان یا توسعه ناوگان عمومی است که آن هم به دلیل نیاز به منابع مالی، اجرایش بسیار دشوار است.

«نقش جهان» در گفت‌وگو با کارشناسان از تشدید ناترازی برق می‌گوید

آسیب‌های مهلک خاموشی ۴ ساعته

در سال ۱۴۰۴، ۹۵۳،۱۴۰۴ تومان در نظر گرفته شده است که در مقایسه با سال ۱۴۰۳ حدوداً ۲۶ درصد رشد را تجربه کرد. در واقع امسال برای نخستین بار است که در ماه‌های ابتدایی سال، از یک طرف کشور با کسری گسترده برق مواجه شده و از سوی دیگر مردم هم خاموشی‌های برنامه ریزی شده برق و هم افزایش تعرفه مصرفی را در بالاترین سطح تجربه می‌کنند. طی روزهای اخیر بسیاری از ایرانیان از استان‌های مختلف البرز، تهران، قزوین، قم، مرکزی، زنجان و... در تماس با «نقش جهان» نسبت به خاموشی‌های وسیع ابراز نارضایتی کرده و خواستار پیگیری موضوع شده‌اند. اما باید دید دلیل این اطلاع‌رسانی‌های متناقض و غیر واقعی از سوی ساختارهای اجرایی چیست و آیا نباید نسبت به تبعات عدم تحقق وعده‌هایشان پاسخگو شوند؟

■ **۳۲ هزار مگاوات کمبود طی چند ماه و یک سال رفع شدنی نیست**

حمیدرضا صالحی، نایب رئیس کمیسیون انرژی اتاق تهران در گفت‌وگو با «نقش جهان» درباره تبعات این نوع برنامه‌ریزی‌ها برای مقابله با ناترازی برق می‌گوید: «از قدیم گفته‌اند سنگ

در تابستان ۱۴۰۴ دیگر قطعی برق نداریم.» این عبارتی است که وزیر نیرو ۴ بهمن ۱۴۰۳ در گفت‌وگو با خبرنگاری آبادی، وزیر نیرو در زمستان ۱۴۰۳ بارها از حل معضل ناترازی برق در تابستان ۱۴۰۴ خبر داده و اعلام کرده بود مشکل خاموشی‌ها در بهار تابستان ۱۴۰۴ حل می‌شود. کمتر از ۴ ماه پس از صحبت‌های عالی‌ترین نهاد تصمیم‌گیری در حوزه برق، نه تنها مهر پایانی بر خاموشی‌های ۲ ساعته برق زده نشده، بلکه خاموشی‌های ۲ ساعته قبلی به ۴ ساعت افزایش یافته است! در حالی که هنوز در میانه بهار قرار داریم، قطعیهای برق در برخی شهرستانها به ۴ ساعت در روز و حتی بیشتر هم رسیده و به نظر می‌رسد هیچ برنامه مشخصی هم در خصوص اعمال خاموشی‌ها وجود نداشته باشد. این همه در حالی است که بر اساس اعلام توانیر قیمت برق مصرفی خانوارهای ایرانی با افزایش قابل توجهی بین ۲۶ تا ۱۱۰ درصد مواجه شده است. قبض برق خانواده‌های ایرانی و اصناف و گروه‌های مختلف فقط هزینه مصرفی برق آنها نیست، بلکه یک هزینه ثابت سالانه ۹۰ هزار تومانی بابت بیمه همگانی و ماهانه ۳۰۰ تومان بیمه مشترکان به آن اضافه شده است. علاوه بر این، ۱۰ درصد مالیات بر ارزش افزوده و ۱۰ درصد عوارض برق (برای انرژی تجدیدپذیر و روستاها) نیز روی قبض محاسبه می‌شود که مبالغ بالایی است. ۳۱ فروردین ماه بود که علی‌آبادی، وزیر نیرو و تعرفه‌های جدید برق را ابلاغ کرد. تعرفه‌هایی که قرار است از اول خرداد ماه اجرایی شوند. مطابق ابلاغیه منتشر شده، هزینه تامین برق به ازای هر کیلووات ساعت

استاد دانشگاه شریف دور نمای صنعت نفت ایران را تحلیل می‌کند

مشکل نفت ایران یک شبه حل نمی‌شود

بروز نیست، حل این وضعیت زمان می‌برد، ما باید یاد بگیریم و آموزش ببینیم تا دوباره متصل شویم، بحث فقط نرم‌افزار بانکی نیست مادر قوانین بین‌المللی، شفافیت و FATF مشکل داریم، به لحاظ ساختاری به دلیل جدا بودن از جهان بین‌المللی خیلی متفاوت شدیم در نتیجه یک شبه مشکل ما نمی‌شود، چند سال طول می‌کشد که ارتباط واقعی برقرار شود. اوری بیان کرد: موضوع دیگر اینکه باید بدانیم اگر مسئله ما با غرب حل شود این دولت‌ها نیستند که از اعتبارات دولتی در ایران سرمایه‌گذاری کنند، دولت‌های غربی در کشور خودشان هم سرمایه‌گذاری نمی‌کنند، بخش خصوصی باید سرمایه‌گذاری کنند در پی توافق بخش خصوصی و شرکت‌های خصوصی این اختیار را خواهند داشت که وارد پروژه‌های نفت و گاز ایران شوند اما آیا خواهند آمد؟ شرکت‌ها برای ورود به هر پروژه‌ای نیاز به اطلاعات قوی دارند مثلاً آکونومیست از اطلاعات اقتصادی هر کشوری تحت عنوان EIU مطلع است.

زیرا شرکت‌های داخلی نه سرمایه، نه فناوری و نه تجربه مدیریتی دارند، بنابراین از نظر نیاز شکی نیست که ما باید به جهان ببینیم تا بتوانیم از منابع نفت و گازمان استفاده کنیم همان کاری که عربستان، امارات و اکنون عراق کرده است. در چند سال اخیر تولید عراق به ۴ تا ۴.۵ میلیون بشکه در روز رسیده است و نفت ما همچنان در شرایط اما و اگر بسر می‌برد. استاد دانشگاه صنعتی شریف در ادامه گفت: بعضاً این پیام به جامعه داده شده که اگر توافقی حاصل شود سرمایه به ایران سرازیر می‌شود، اما اشتباه است؛ اگر خوشبینانه در نظر بگیریم که ایران با غرب و امریکا توافق کند مانع وجود دارد ابتدا اینکه ورود سرمایه زمان بر است و یک شبه به سرانجام نمی‌رسد. وی با بیان اینکه ما بسیاری از فرصت‌ها را از دست داده‌ایم، خاطر نشان کرد: علاوه بر زمان بر بودن ورود سرمایه؛ شبکه بانکی ما بعد از بیش از دو دهه تحریم و جدا شدن از شبکه مالی جهان زبان مشترکی با دنیاندارد و نرم‌افزارها

استاد دانشگاه صنعتی شریف معتقد است: وقتی اعتماد از بین می‌رود زمان می‌برد و چند دهه طول می‌کشد که ایران به شرایط کشوری مثل امارات و عربستان برسد، ما یک ساختمان را یک شبه خراب کردیم و اکنون باید آجر به آجر بازسازی کنیم تا به قبل برگردیم. سیدهاشم اوری در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی ایلنا، در ارزیابی رفع تحریم و آینده صنعت نفت و گاز ایران اظهار داشت: واقعیت این است که ما بشدت در صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایش به سرمایه، فناوری و تجربه مدیریتی نیاز داریم و بدون اینکه تحولی در پیوستن کشور به جامعه بین‌المللی و امکان استفاده از تجارب شرکت‌های بزرگ نداشته باشیم کاری صورت نمی‌گیرد. وی افزود: در دولت سیزدهم ۴ شرکت داخلی قرارداد ۲۰ میلیارد دلاری برای فشارافزایی پارس جنوبی منعقد کردیم، دولت چهاردهم آن را منتهی اعلام کرد و یار دیگر اعلام کرد که قرارداد ۱۷ میلیارد دلار منعقد کرده اما طبق آنچه اخیراً عنوان شده هنوز پروژه‌ای اجرا نشده

یادداشت

«نقش جهان» از لزوم جذب سرمایه خارجی برای افزایش رشد اقتصادی گزارش می‌دهد

مسیر تحقق اهداف برنامه هفتم

چهار سال تورم فراتر از نقدینگی

■ حسین درویدیان، اقتصاددان

برای چهارمین سال متوالی، نرخ تورم در ایران از نرخ رشد نقدینگی فراتر رفته است. این پدیده از منظر نظریه‌های اقتصادی متعارف، غیرمنتظره و نادر است. بر اساس اصول رایج تحلیل اقتصادی، انتظار می‌رود رشد نقدینگی همواره بالاتر از نرخ تورم باشد. چرا چنین انتظاری وجود دارد؟ رشد اقتصادی و جذب نقدینگی توسط تولید در شرایط عادی، اقتصادها را رشد مثبت دارند. بخشی از نقدینگی تازه ایجاد شده صرف مبادله کالاها و خدمات جدید حاصل از این رشد می‌شود و در نتیجه به تورم نمی‌انجامد. واکنش عرضه به افزایش تقاضا: افزایش نقدینگی معمولاً به منزله تقوی تقاضاست. این افزایش، به‌ویژه در کوتاه‌مدت، صرفاً به افزایش قیمت‌ها (تورم) منجر نمی‌شود بلکه می‌تواند محرک افزایش تولید باشد. به عبارت دیگر، تولیدکنندگان در پاسخ به تقاضای بیشتر، تولید خود را افزایش می‌دهند که این امر جلوی رشد قیمت‌ها متناسب با رشد نقدینگی را می‌گیرد. اشتغال نقدینگی به فعالیت‌های غیر مولد: بخشی از نقدینگی صرف مبادلاتی می‌شود که مستقیماً به تولید ملی ارتباطی ندارد، مانند معاملات در بازار دارایی‌ها، کالاهای دست‌دوم، یا بخش مالی. این فعالیت‌ها حتی اگر تورم‌زا باشند، الزاماً به همان نسبت بر قیمت کالاها و خدمات مصرفی تأثیر نمی‌گذارد. بر اساس این دلایل، در شرایط عادی، رشد نقدینگی باید از تورم بیشتر باشد. وقوع عکس این حالت — یعنی پیشی گرفتن تورم از رشد نقدینگی — نشان‌دهنده وضعیتی غیر عادی و معمولاً موقتی است. مرور داده‌های آماری اقتصاد ایران نیز این قاعده را تأیید می‌کند. در دهه‌های گذشته، چنین وضعیتی تنها در دوره‌های خاصی مانند سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۹۰ رخ داده است که تورم ناشی از شوک‌های کوتاه‌مدت بود. با این حال، اکنون با پدیده‌ای کم‌سابقه روبرو هستیم، برای نخستین بار از پایان جنگ ایران و عراق، به‌مدت چهار سال پیاپی، نرخ تورم از رشد نقدینگی فراتر رفته است. در گذشته، تنها در سه سال پایانی جنگ شاهد چنین الگویی بوده‌ایم. به‌طور خلاصه، این وضعیت نشان می‌دهد که نیروهای تورم‌زایی فراتر از رشد نقدینگی در حال اثر گذاری هستند. عواملی بیرون از رشد پولی نقش پررنگی در تشدید تورم ایفا می‌کنند. برای درک بهتر موضوع، می‌توان به دو دوره‌ی دیگر تاریخ اقتصادی کشور اشاره کرد که شرایطی مشابه، هر چند با شدت کمتر، تجربه شده‌اند: سال‌های پانزده جنگ و دوره‌ی ۱۳۷۳ تا ۱۳۷۴. در هر دو مقطع، فضای سیاسی و اقتصادی کشور با بدبینی، نااطمینانی، فشارهای ارزی، جهش قیمت دلار، و تنگناهای جدی در طرف عرضه روبرو بوده است. این مقایسه‌ها فرضیه‌ای مهم را تقویت می‌کند: تورم‌های شدید در ایران بیش از آنکه منشأ پولی و اقتصادی داشته باشند، ریشه در متغیرهای سیاسی، مناسبات خارجی، انتظارات تورمی، و نوسانات ارزی دارند. در چنین شرایطی، اعمال فشار شدید برای کنترل رشد نقدینگی، بدون توجه به عوامل ساختاری و سیاسی مؤثر بر تورم، نه تنها کم‌اثر است بلکه می‌تواند نتایج منفی به‌دنبال داشته باشد. این فشار ممکن است دستاوردی اندک در کاهش نرخ تورم به‌همراه داشته باشد، اما هم‌زمان با اختلال در تأمین مالی، کاهش رونق مبادلات و آسیب به تولید همراه خواهد بود. در نتیجه ضرورت دارد سیاستگذار پولی کشور در اعمال سیاست‌های پولی محدودکننده خود تجدیدنظر جدی به عمل آورد.

گروه اقتصاد کلان: سرمایه‌گذاری خارجی در دنیای امروز نه تنها یک منبع تأمین مالی برای کشورهاست، بلکه به‌مثابه ابزاری برای انتقال فناوری، ارتقای بهره‌وری، افزایش اشتغال و توسعه زیرساخت‌ها شناخته می‌شود. به گزارش «نقش جهان»، برای کشوری مانند ایران، که در آستانه اجرای برنامه هفتم توسعه قرار دارد و با چالش‌هایی همچون کمبود منابع مالی، رکود سرمایه‌گذاری داخلی، تحریم‌ها و نوسانات اقتصادی روبه‌روست، جذب سرمایه خارجی ضرورتی حیاتی است. برنامه هفتم توسعه نیز با درک این واقعیت، بر ارتقای سهم سرمایه‌گذاری خارجی در تأمین منابع مورد نیاز برای رشد اقتصادی تأکید دارد. در طول دهه‌های گذشته، ایران در جذب سرمایه‌گذاری خارجی عملکرد پر نوسانی داشته است. آمارهای سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران نشان می‌دهد که طی سال‌های اخیر به دلیل عواملی نظیر بازگشت تحریم‌ها، خروج آمریکا از برجام، بی‌ثباتی نرخ ارز و ضعف ساختارهای نهادی، ورود سرمایه‌های خارجی به کشور کاهش محسوس یافته است. در سال‌های پس از برجام (۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷)، موجی از امیدواری در میان سرمایه‌گذاران بین‌المللی ایجاد شد و قراردادهایی با شرکت‌های بزرگ مانند توتال، پژو، زیمنس و غیره به امضا رسید، اما این روند به‌سرعت با خروج آمریکا از توافق و اعمال تحریم‌های ثانویه، متوقف شد. یکی دیگر از چالش‌های جدی، نبود نظام شفاف و منسجم برای هدایت و حمایت از سرمایه‌گذاران خارجی است. پیچیدگی‌های اداری، تعدد نهادهای تصمیم‌گیر، فساد اداری و ضعف در نظام حقوقی و تضمین‌های سرمایه‌گذاری، از دیگر موانع مهم محسوب می‌شوند.

■ اهداف برنامه هفتم توسعه در حوزه سرمایه‌گذاری خارجی
برنامه هفتم توسعه، که چشم‌انداز اقتصادی ایران را تا سال ۱۴۰۷ ترسیم می‌کند، اهداف مشخصی را در حوزه سرمایه‌گذاری خارجی دنبال می‌کند. ارتقای جایگاه ایران در شاخص جذب سرمایه‌گذاری خارجی در منطقه و در میان کشورهای در حال توسعه، افزایش سهم سرمایه‌گذاری خارجی در تأمین منابع مورد نیاز برای پروژه‌های عمرانی و تولیدی، تمرکز بر جذب سرمایه در بخش‌های دارای مزیت رقابتی مانند انرژی، پتروشیمی، معدن، حمل‌ونقل، کشاورزی نوین و فناوری‌های نوظهور، تقویت پیوند سرمایه‌گذاری خارجی با تولید داخل و زنجیره ارزش، بهره‌گیری از سرمایه‌گذاری خارجی برای انتقال دانش فنی، ارتقای مدیریت و دسترسی به بازارهای جهانی از جمله اهداف این برنامه محسوب می‌شود. تحقق این اهداف مستلزم ایجاد بستری برای اطمینان بخشی به سرمایه‌گذاران و کاهش ریسک‌های موجود است.

■ عوامل مؤثر بر موفقیت در جذب سرمایه‌گذاری خارجی
برای موفقیت در جذب سرمایه خارجی، مجموعه‌ای از عوامل محیطی، نهادی، اقتصادی و سیاسی نقش آفرینی می‌کنند. ثبات سیاسی و اقتصادی یکی از این

عوامل است، زیرا سرمایه‌گذاران نیاز به افق روشن و پیش‌بینی‌پذیری دارند؛ لذا، هر گونه بی‌ثباتی، چه در سیاست داخلی و چه در روابط خارجی، ریسک سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد. اصلاح قوانین و مقررات از دیگر عوامل مربوط به این بخش محسوب می‌شود. نظام قانونی باید از شفافیت، ضمانت اجرا و عدالت برخوردار باشد. سرمایه‌گذار باید از امنیت حقوقی خود اطمینان داشته باشد. نظام بانکی و ارزی کارآمد یکی دیگر از عوامل مؤثر بر موفقیت در جذب سرمایه‌گذاری خارجی به حساب می‌آید. توانایی در انتقال ارز، بازگرداندن سود سرمایه و شفافیت در نظام بانکی، از الزامات حیاتی این امر است. حمایت حقوق مالکیت از دیگر عوامل مؤثر این موضوع است. قوانین مالکیت فکری، ثبت اختراعات، حقوق برندها و حمایت از دارایی‌های معنوی باید به‌روز و قابل اجرا باشند. تسهیل فرآیندهای اداری یکی دیگر از پیش‌نیازهای طولانی‌بودن صدور مجوزها، نیاز به استعلام‌های متعدد و بوروکراسی سنگین از دلایل اصلی ناکامی در جذب سرمایه هستند. مشوق‌های اقتصادی از دیگر علل مؤثر بر موفقیت در جذب سرمایه‌گذاری خارجی است. تخفیف‌های مالیاتی، اعطای زمین و تسهیلات ارزان قیمت، کاهش تعرفه‌ها و سایر ابزارهای

انگیزشی می‌توانند جذابیت کشور برای سرمایه‌گذاران را افزایش دهند.

■ برنامه‌های پیشنهادی دولت برای جذب سرمایه خارجی
بر اساس تجارب جهانی و تحلیل شرایط ایران، دولت می‌تواند بسته‌ای جامع از سیاست‌ها را برای جذب سرمایه خارجی در نظر بگیرد. ایجاد پنجره واحد سرمایه‌گذاری یکی از این برنامه‌ها خواهد بود. تمرکز تمام مراحل اداری، مجوزدهی، ارزیابی پروژه و پیگیری امور در یک نهاد مشخص، سرعت و شفافیت را افزایش می‌دهد. توسعه دیپلماسی اقتصادی از دیگر راهکارهایی است که می‌تواند به جذب سرمایه خارجی کمک شایانی کند. در همین راستا وزارت امور خارجه باید نقش فعالی در جلب اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی و پیشبرد توافقات دوجانبه و چندجانبه ایفا کند. ارائه مشوق‌های مالیاتی و گمرکی از دیگر راهکارهای این امر محسوب می‌شود. اعمال معافیت‌های مالیاتی دوره‌ای برای پروژه‌های اولویت‌دار، کاهش تعرفه‌های واردات تجهیزات تولیدی و انتقال فناوری، از جمله ابزارهای جذاب‌سازی سرمایه‌گذاری هستند. تسهیل نقل و انتقال ارز از دیگر الزامات جذب سرمایه‌گذاری خارجی است. به همین جهت بانک مرکزی باید با تدوین دستورالعمل‌های شفاف، امکان ورود و خروج سرمایه و تضمین تبدیل ارز را برای سرمایه‌گذاران فراهم کند. در نهایت اصلاح نظام حقوقی سرمایه‌گذاری از دیگر پیشنهاداتی است که می‌تواند در فرآیند جذب سرمایه‌گذاری خارجی نقش ویژه‌ای داشته باشد. تدوین و اجرای قانون صاحبان سهام، نامناسب بودن کفایت سرمایه و زیان‌انگیز بودن کفایت دو سمت ترازنامه، در وضعیت مطلوبی قرار نگیرند. وی با اشاره به اینکه یکی از ابزارهای سیاست پولی برای کنترل بانک‌ها «رشد ترازنامه بانک‌ها» است، گفت: سقف مجاز رشد ترازنامه برای هر بانک بر اساس ۷ شاخص سلامت بانکی سنجیده می‌شود که شامل امتیاز رتبه‌بندی مؤسسه اعتباری، روش کملز، نسبت کفایت سرمایه، وضعیت بازار بین بانکی، وضعیت اضافه برداشت، وضعیت مطالبات غیر جاری ریالی و رعایت مقررات مبارزه با پولشویی است و این موارد دائماً مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.

حفظ ثبات مالی با کنترل مقداری ترازنامه بانک‌ها

داریایی خارجی زمانی ارزشمند است که در دسترس باشد و موجب سودآوری شود. اما در صورت انجماد، کارایی خود را از دست خواهد داد. وی گفت: در ردیف بدهی‌های بخش دولتی به بانک به عنوان جزئی از داریایی بانک، مشاهده می‌شود که اختلاف نظر محسوس در محاسبه و گزارش میزان این رقم وجود دارد. محاسبه دولت از بدهی خود به بانک‌ها، با رقمی که در این ردیف به عنوان داریایی بانک‌های کشور به‌ویژه بانک‌های دولتی ثبت شده، متفاوت است و این اختلاف محاسبه منجر به ثبت داریایی موهومی در ترازنامه بانک شده و در نهایت موجب بی‌ثباتی اقتصادی می‌شود. حاجی زاده

خاطر نشان کرد: به عبارت دیگر، ثبت داریایی موهومی و داریایی غیر جاری، تسهیلات تکلیفی، کسری ساختاری برخی نهادهای عمومی و همچنین اعطای تسهیلات کلان از جمله عواملی هستند که نقش مهمی در ناترازی شبکه بانکی ایفا می‌کنند. این پژوهشگر علوم بانکی بیان کرد: در بخش سایر داریایی‌ها نیز، اموالی بابت مطالبات بانک، ناگزیر به آن‌ها واگذار می‌شود و بانک‌ها اموالی را به عنوان ردیون و مطالبات تحت تملک می‌گیرند که این مسئله نیز به ناترازی شبکه بانکی دامن می‌زند. در بخش بدهی‌ها نیز اضافه برداشت بانک‌ها از بانک مرکزی، نامناسب بودن حقوق

صاحبان سهام، نامناسب بودن کفایت سرمایه و زیان‌انگیز بودن کفایت دو سمت ترازنامه، در وضعیت مطلوبی قرار نگیرند. وی با اشاره به اینکه یکی از ابزارهای سیاست پولی برای کنترل بانک‌ها «رشد ترازنامه بانک‌ها» است، گفت: سقف مجاز رشد ترازنامه برای هر بانک بر اساس ۷ شاخص سلامت بانکی سنجیده می‌شود که شامل امتیاز رتبه‌بندی مؤسسه اعتباری، روش کملز، نسبت کفایت سرمایه، وضعیت بازار بین بانکی، وضعیت اضافه برداشت، وضعیت مطالبات غیر جاری ریالی و رعایت مقررات مبارزه با پولشویی است و این موارد دائماً مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.

روی خط خبر

شورای رقابت دست از قیمت گذاری خودروهای وارداتی کشید

پایان قیمت گذاری دستوری

گروه صنعت و تجارت: در هفته‌های اخیر، اخبار مهمی در خصوص بازار خودروهای وارداتی در ایران منتشر شد. شورای رقابت با صدور یک اطلاعیه اعلام کرد که دیگر دخالتی در قیمت گذاری خودروهای وارداتی نخواهد داشت و این امر به طور مستقیم به آزادسازی قیمت این خودروها انجامید. به گزارش هفته‌نامه «نقش جهان»، خودروهای وارداتی دیگر مشمول قیمت گذاری دستوری نخواهند بود و این خودروها از شمول ماده ۴ این نامه تنظیم بازار خودرو و خارج می‌شوند. این تصمیم به طور عملی به معنای آزادسازی قیمت خودروهای وارداتی بود، که از آن زمان به بعد، واردکنندگان می‌توانند قیمت‌ها را براساس قوانین بازار و بدون دخالت نهادهای دولتی تعیین کنند. آزادسازی قیمت خودروهای وارداتی، پس از سال‌ها قیمت گذاری دستوری که تحت نظارت نهادهایی همچون شورای رقابت و سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان صورت می‌گرفت، یک تغییر اساسی در سیاست‌های اقتصادی کشور محسوب می‌شود. این تصمیم همچنین شرایطی اتخاذ شد که تقاضا برای خودروهای وارداتی در سال‌های اخیر افزایش یافته و بازار خودرو به شدت تحت فشار است.

دلیل آزادسازی قیمت‌ها

یکی از مهم‌ترین دلایل آزادسازی قیمت خودروهای وارداتی، عدم کارایی سیستم قیمت گذاری دستوری در تامین نیازهای واقعی بازار است. در سال‌های گذشته، با وجود تلاش‌های دولت برای

ثابت نگه داشتن قیمت‌ها، بسیاری از شرکت‌های واردکننده خودرو به دلیل کمبود عرضه و افزایش هزینه‌های واردات، قیمت‌های غیررسمی را در بازار اعمال می‌کردند. این امر باعث شد که بازار به سمت افزایش قیمت‌ها و بروز نوسانات شدید در قیمت‌ها حرکت کند. در این شرایط، آزادسازی قیمت‌ها از نظر برخی کارشناسان اقتصادی به عنوان یک گام ضروری برای بازسازی بازار خودرو و ایجاد شفافیت در قیمت‌ها و عرضه خودروهای وارداتی مطرح شد. در این رویکرد، بازار قادر خواهد بود به طور طبیعی به تقاضا و عرضه پاسخ دهد و از طرفی، دیگر نیازی به تخصیص منابع دولتی برای قیمت گذاری و نظارت بر آن نخواهد بود.

تأثیر آزادسازی بر بازار خودرو

آزادسازی قیمت خودروهای وارداتی به طور مستقیم بر بازار این خودروها و همچنین بازار کلی خودرو در کشور تأثیر خواهد گذاشت. در ابتدا، احتمال می‌رود که این تصمیم منجر به افزایش قیمت‌ها در بازار شود. بسیاری از واردکنندگان خودرو

جهت شفافیت بازار و بازگشت به قوانین اقتصادی بازار آزادریایی کرده‌اند. به گفته برخی از آنان، این آزادسازی می‌تواند به آنها این امکان را بدهد که خودروهای وارداتی را با قیمت‌های واقعی عرضه کنند و از تبعات منفی قیمت گذاری دستوری رهایی یابند. از سوی دیگر، مصرف‌کنندگان که در سال‌های گذشته با مشکلات زیادی در خرید خودروهای وارداتی روبه‌رو بوده‌اند، نگرانی‌هایی از افزایش قیمت‌ها و قدرت خرید خود دارند. بسیاری از خریداران نگران آن هستند که آزادسازی قیمت‌ها منجر به افزایش شدید هزینه‌ها و دشواری در خرید خودرو واقعی واردات و نوسانات بازار تعیین کنند. نرخ ارز همچنان در نوسان است، به طور طبیعی افزایش یافته است. با این حال، آزادسازی قیمت‌ها بدون چالش نخواهد بود. یکی از چالش‌های اصلی، تعیین قیمت خودروهای وارداتی در شرایط عدم شفافیت اقتصادی است. در حال حاضر، واردکنندگان با مشکلات متعددی در خصوص تعیین تعرفه‌های واردات و تکلیف خود در زمینه گمرکات مواجه هستند. در حالی که دولت در ابتدا تصمیم داشت تعرفه واردات خودروهای مختلف را ۱۰ درصد تعیین کند، اعتراضات واردکنندگان و نمایندگان بخش خصوصی باعث شد تا تعرفه خودروهای برقی به ۴ درصد و خودروهای هیبریدی به ۱۵ درصد کاهش یابد. این تغییرات هنوز به طور رسمی به گمرک ابلاغ نشده است و همین مسئله باعث بلاتکلیفی واردکنندگان و ترخیص‌کنندگان شده است.

واکنش‌ها به آزادسازی قیمت‌ها

واکنش‌های مختلفی از سوی واردکنندگان، مصرف‌کنندگان و مسئولان به آزادسازی قیمت خودروهای وارداتی صورت گرفته است. واردکنندگان این تصمیم را به عنوان گامی مثبت در

اختلاف دستگاہ‌ها

عامل رسوب کالا در گمرکات

عضو اتاق بازرگانی تهران، اختلاف دیدگاه میان گمرک و بانک مرکزی در خصوص نحوه ترخیص کالا را یکی از موانع اصلی رسوب کالاها در گمرکات کشور عنوان کرد. سید حمید حسینی، عضو اتاق بازرگانی تهران، درباره مشکلات موجود در گمرکات کشور به مهر اظهار کرد: گمرک یک سازمان اجرایی است که باید دستورات و مقررات سازمان‌های مختلف مانند سازمان توسعه تجارت، بانک مرکزی و سازمان استاندارد را پیاده‌سازی کند. وی افزود: گمرک موظف به رعایت رویه‌ها و مقررات است و معمولاً مشکل اصلی در گمرک نیست. روند گمرک اداری و شفاف است و بسیاری از فرایندها نیز به صورت الکترونیکی انجام می‌شود، به طوری که دیگر نیازی به حضور فیزیکی صاحب کالا برای ترخیص وجود ندارد. عضو اتاق بازرگانی تهران با اشاره به برخی مسائل حاشیه‌ای در گمرک، تصریح کرد: مشکلات موجود در گمرک غالباً ریشه در خارج از این سازمان دارد. شخصاً گمرک را سازمانی با بروکراسی پیچیده نمی‌بینم و به طور کلی عملکرد آن در سال‌های اخیر قابل قبول بوده است.

۳/۵ برابر نیاز کشور

کالا ذخیره شده است

مقام عالی وزارت جهاد کشاورزی گفت: برخی اقلام و محصولات کشاورزی و کالاهای اساسی حدود ۳.۵ برابر نیاز کشور ذخیره‌سازی شده است. به گزارش «نقش جهان» به نقل از مهر، نشست کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی با حضور غلامرضا نوری قزلبچه، وزیر جهاد کشاورزی و معاونان وی با دستور کار بررسی تأمین نهاده‌های دامی، وضعیت رصدخانه کشاورزی، اخذ مابه‌التفاوت از واردکنندگان پس از حذف ارز ترجیحی و نحوه اجرای تکالیف برنامه هفتم توسعه برگزار شد. وزیر جهاد کشاورزی با تشریح اقدامات وزارت جهاد کشاورزی در روزهای پایانی سال ۱۴۰۳ و ماه مبارک رمضان، اظهار کرد: با وجود توزیع کالابرگ میان ۴۹ میلیون نفر، با برنامه‌ریزی‌های دقیق کالاهای اساسی بدون کمبود و با کیفیت مناسب در سراسر کشور تأمین شد و خللی در بازار ایجاد نشد.

پیشنهاد عرضه شیر خشک از طریق

کالابرگ برای کنترل بازار

در پی گزارش‌های مکرر از کمبود شیر خشک در بازار ایران، یک مقام صنفی خواستار اضافه شدن این محصول به اقلام کالابرگ الکترونیکی شد تا از قاچاق گسترده آن جلوگیری شود. هانی تحویل‌زاده، رئیس انجمن تولیدکنندگان شیر خشک اعلام کرد که سال گذشته حدود ۷۵ میلیون قوطی شیر خشک در کشور تولید شده، در حالی که نیاز واقعی بازار تنها ۵۰ میلیون قوطی بوده است. به گفته وی، مازاد تولید به خارج از کشور قاچاق شده و همین مسأله موجب بروز کمبودهای کاذب در بازار داخلی شده است. او با تأکید بر اینکه کمبود فعلی ناشی از کاهش تولید نیست، گفت: «ظرفیت تولید در کشور وجود دارد اما کارخانه‌ها با کمبود نقدینگی و افزایش شدید هزینه‌ها مواجه‌اند. قیمت مواد اولیه تا هفت برابر افزایش یافته، در حالی که قیمت شیر خشک تنها ۸ درصد رشد داشته است. در چنین شرایطی تولید با زیان ادامه دارد.

«نقش جهان» از اختلال سامانه جامع تجارت می‌دهد؛

بحران در زنجیره تجارت خارجی ایران

ترخیص کالاهای وارداتی را مختل کرده، بلکه با ایجاد مشکل در دریافت مجوزهای ضروری از سازمان‌های مختلف نیز وضعیت را پیچیده‌تر کرده است. به ویژه اینکه از مدت‌های پیش تمامی فرآیندهای اظهار کالا به سامانه جامع تجارت منتقل شده است و اختلال در این سیستم به معنای توقف کامل تمامی امور گمرکی است. با وجود این مشکلات، بعد از حادثه انفجار دربندر شهید رجایی، فرود عسگری، معاون وزیر اقتصاد و رئیس کل گمرک ایران، اعلام کرد که از روز یکشنبه (۷ اردیبهشت) عملیات ترخیص کالاها آغاز شده است. وی گفت: «ترخیص کالاهای اساسی، صادرات و ترانزیت داخلی و خارجی به حالت عادی بازگشته و تشریفات گمرکی در حال انجام است». در حالی که برخی از مسئولان گمرک در استان‌ها از وضعیت نگران‌کننده توقف اظهار و اختلال در سامانه جامع ابراز

منتقل شده است، تمامی مراحل گمرکی از جمله ثبت و اظهار کالا به این سیستم وابسته شده و در نتیجه، با قطعی این سامانه، نه تنها ثبت اظهار نامه‌ها غیرممکن شده، بلکه امکان دریافت مجوزهای ضروری از سازمان‌های مختلف مانند وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان غذا و دارو و سایر نهادهای نظارتی نیز از بین رفته است. فاروقی، رئیس کمیسیون گمرکات اتاق بازرگانی ایران، در گفت‌وگویی با تأیید اختلالات در سامانه جامع تجارت اعلام کرد: «حدود یک ماه است که با اختلال در این سامانه مواجه هستیم و در چند روز اخیر نیز این سامانه به طور کامل قطع شده است.» او تأکید کرد که این قطعی سامانه باعث توقف فرآیندهای گمرکی شده و این موضوع به مشکلات اقتصادی جدی برای فعالان اقتصادی و تجار کشور تبدیل شده است. این اختلالات نه تنها

گروه صنعت و تجارت: اختلالات چند هفته‌ای و قطع کامل سامانه جامع تجارت به بحرانی جدی در زنجیره تجارت خارجی کشور تبدیل شده است. این اختلالات نه تنها روند گمرکی را مختل کرده است، بلکه امکان ثبت اظهار نامه‌ها، ترخیص کالا و دریافت مجوزهای حیاتی از نهادهای دولتی را نیز با چالش مواجه کرده است. حالا این وضعیت به یک بحران تبدیل شده که در صورت ادامه، می‌تواند به فساد کالاهای اساسی، توقف تولید داخلی و آسیب به اعتبار تجاری ایران در سطح بین‌المللی منجر شود. به گزارش هفته‌نامه «نقش جهان»، اختلال در سامانه جامع تجارت که به طور گسترده و بدون اطلاع‌رسانی مناسب در حال ادامه است، به طور مستقیم بر صادرات و واردات تأثیر گذاشته و به یک چالش بزرگ در حوزه تجارت تبدیل شده است. از آنجا که درگاه اظهار کالا به این سامانه

شرطی شدن اقتصاد، وضعیت بازار ارز را به احم و لبخند ترامپ گره زده است؛

نوسانات بدون منطق نرخ ارز

سیاسی می تواند پیامدهای منفی زیادی با خود به همراه داشته باشد. بی ثباتی در تصمیم گیری های اقتصادی یکی از این معایب است. فعالان اقتصادی، تولید کنندگان و سرمایه گذاران زمانی که آینده را در گروهی مذاکرات می بینند، از تصمیم گیری های مهم اقتصادی، اعم از تولید، صادرات، یا سرمایه گذاری جدید، خودداری می کنند. این تعلیق تصمیم گیری ها، باعث کاهش بهره وری، رکود و از دست رفتن فرصت های رشد می شود. تعویق سرمایه گذاری ها از دیگر معایب شرطی شدن اقتصاد ایران به روند مذاکرات است. در چنین شرایطی شرکت های داخلی و خارجی منتظر می مانند تا نتیجه مذاکرات مشخص شود. این تأخیرها به معنای از دست رفتن زمان، فرصت های بازار و بعضاً خروج سرمایه از کشور است. فضای انتظاری مانع از تحقق برنامه های توسعه ای دولت ها نیز می شود. رشد سوداگری و رفتارهای غیر مولد از دیگر معایب شرطی شدن اقتصاد ایران به مذاکرات به حساب می آید. در شرایطی که اقتصاد شرطی شده، برخی فعالان به جای سرمایه گذاری بلندمدت و مولد، به سمت فعالیت های سوداگرانه، دلالی و سفته بازی در بازار ارز، طلا و ملک می روند. این روند باعث تشدید شکاف طبقاتی و کاهش بهره وری اقتصادی می شود. وابستگی به متغیرهای سیاسی خارجی از دیگر معایب شرطی شدن اقتصاد با مذاکرات ایران و آمریکا است. زمانی که اقتصاد به مذاکرات گره می خورد، سیاست گذاران نیز به جای تمرکز بر اصلاحات ساختاری داخلی، نگاهشان را به خارج معطوف می کنند. این موضوع باعث تعویق اصلاحات اساسی مانند اصلاح نظام مالیاتی، ساختار بودجه، قیمت گذاری انرژی و... می شود. مضاف بر موارد مذکور، رهبر انقلاب اسلامی بارها بر اقتصاد مقاومتی تأکید کرده اند، اما شرطی شدن اقتصاد، در تضاد با این راهبرد است. اتکای بیش از حد به توافقات بین المللی و نبود برنامه برای مدیریت اقتصاد بدون توجه به تعاملات خارجی، عملاً اقتصاد مقاومتی را تضعیف می کند. در نهایت افزایش نااطمینانی و نوسانات شدید آخرین پیامد منفی شرطی شدن اقتصاد

ایران به مذاکرات محسوب می شود. نااطمینانی اقتصادی ناشی از گره خوردن تصمیم ها به روند مذاکرات، باعث بی ثباتی بازار و کاهش اعتماد عمومی می شود. سرمایه گذار داخلی و خارجی برای تصمیم گیری به ثبات نیاز دارد؛ در حالی که اقتصاد شرطی شده چنین ثباتی را فراهم نمی کند.

ایران از برجام تا امروز

برای مثال بهتر شرطی شدن اقتصاد ایران می توان به وقایع چند سال اخیر اشاره کرد. در دولت یازدهم و پس از اعلام نهایی شدن برجام در تیرماه ۱۳۹۴، بازار ارز دچار افت شدید قیمت شد و بورس نیز صعود کرد. این واکنش ها امید به گشایش اقتصادی را نشان می داد، اما در عمل، زیرساخت های لازم برای بهره برداری از فرصت های ایجاد شده فراهم نبود. با روی کار آمدن دولت ترامپ و خروج یک جانبه آمریکا از برجام، شرایط به سرعت معکوس شد. در دولت سیزدهم نیز بارها تأکید شد که اقتصاد را به مذاکرات گره نمی زند، اما واقعیت بازارها چیز دیگری نشان داد: با هر خبری درباره نشست وین یا تبادل پیام، نرخ ارز و بورس نوسان می کرد. این تجربه ها گواهی آن است که تا زمانی که ساختارهای اقتصادی مستقل نشوند، فضای روانی نیز درگیر سیاست خارجی باقی خواهد ماند.

راهکارهای کاهش شرطی بودن اقتصاد ایران به مذاکرات

کاهش شرطی بودن اقتصاد ایران به مذاکرات مستلزم اجرای برخی پیش شرط ها است. یکی از این پیش شرط ها تنوع بخشی به درآمدهای دولت است. در حال حاضر یکی از دلایل اصلی شرطی شدن اقتصاد، وابستگی دولت به درآمدهای نفتی و صادرات خاص است. با گسترش پایه های مالیاتی، توسعه صادرات غیر نفتی و جذب سرمایه گذاری داخلی، می توان این وابستگی را کاهش داد. تقویت شفافیت و پیش بینی پذیری کردن مولفه های اقتصادی یکی دیگر از پیش نیازهای کاهش شرطی شدن اقتصاد ایران است. هرچه اطلاعات اقتصادی شفاف تر و تصمیم گیری ها منطقی تر باشد، امکان تحلیل صحیح و کاهش رفتارهای هیجانی بیشتر خواهد شد. دولت باید با شفاف سازی بودجه، سیاست ارزی و برنامه های اقتصادی، اعتماد عمومی را جلب کند. اصلاح نظام ارزی و بانکی از دیگر راهکارهای کاهش شرطی بودن اقتصاد ایران محسوب می شود. نظام ارزی شناور مدیریت شده، می تواند مانع از اثرگذاری شدید اخبار مذاکرات بر بازار ارز شود. همچنین اصلاح نظام بانکی و کنترل نقدینگی از مسیر درست، می تواند از نوسانات جلوگیری کند. توانمندسازی بخش خصوصی و تولید داخلی از دیگر راهکارهای کاهش شرطی بودن اقتصاد ایران به مذاکرات است. هرچه تولید داخلی قوی تر باشد، وابستگی به واردات و تعاملات خاص خارجی کمتر خواهد بود. حمایت هدفمند از تولید و کاهش موانع کسب و کار می تواند راهکار موثری باشد.

گروه اقتصاد کلان: در طول چند هفته اخیر بازارهای ایران به تناسب اخبار منتشر شده از روند مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا واکنش های متعددی را از خود نشان داده اند. زمانی که اخبار مثبت مخابره می شد بسیاری از بازارها اعم از ارز و طلا به تبعیت از این موضوع روند نزولی به خود می گرفتند، حال آن که اخبار منفی از مذاکرات به گوش می رسید، این بازارها بر خلاف چند هفته قبل خود روندی صعودی را در پیش گرفته اند. در حال حاضر این مسئله میزان شرطی بودن اقتصاد ایران به مذاکرات را نشان می دهد. به گزارش «نقش جهان»، اقتصاد ایران طی چهار دهه گذشته همواره تحت تأثیر تحولات سیاسی و بین المللی بوده است. یکی از نمودهای برجسته این وابستگی، شرطی شدن اقتصاد کشور به مذاکرات ایران و آمریکا است. هر بار که خبرهایی مبنی بر آغاز، پیشرفت یا شکست مذاکرات هسته ای یا رفع تحریم ها منتشر می شود، واکنش آنی بازارها، از ارز و طلا گرفته تا بورس و حتی تصمیم گیری تولید کنندگان و مصرف کنندگان، نشان می دهد که یک رابطه مستقیم و پرتنگ میان روندهای سیاسی و جهت گیری های اقتصادی شکل گرفته است. روابط جمهوری اسلامی ایران و ایالات متحده آمریکا از همان نخستین روزهای پس از انقلاب اسلامی دچار تنش و قطع ارتباط شد. این وضعیت در چهار دهه گذشته عمدتاً با خصومت، تهدید، تحریم و گاه دوره های کوتاه گفت و گو همراه بوده است. مهم ترین برهه اثرگذار در این زمینه، مذاکرات منتهی به توافق برجام (۲۰۱۵) بود که با رفع موقت برخی تحریم ها، تحرکاتی در بخش هایی از اقتصاد ایران ایجاد کرد. با خروج آمریکا از برجام در سال ۲۰۱۸ و بازگشت تحریم ها، بسیاری از این دستاوردها از بین رفت. این تجربه ها باعث شد نگاه بخش مهمی از فعالان اقتصادی، تصمیم گیران، رسانه ها و حتی عموم مردم به مذاکرات ایران و آمریکا به گونه ای باشد که آینده اقتصاد را به نتیجه این گفت و گوها گره بزنند. شاید مهم ترین و ملموس ترین نشانه شرطی بودن اقتصاد به مذاکرات را بتوان در واکنش بازار ارز مشاهده کرد. قیمت دلار و سایر ارزها در بازار آزاد به طور مستقیم از سیگنال های سیاسی نشأت گرفته از گفت و گوهای دیپلماتیک ایران و آمریکا اثر می پذیرد. هر گونه گمانه زنی درباره توافق، باعث کاهش قیمت ها و هر نشانه ای از بن بست، موجب جهش ارزی می شود. این واکنش ها تنها به ارز محدود نیست؛ بازار بورس نیز به شدت تابع اخبار مذاکرات است. شاخص کل بورس تهران در سال های گذشته بارها تحت تأثیر اخبار مذاکرات رشد یا سقوط ناگهانی داشته است. افزون بر آن، بازارهای موزای مانند طلا، خودرو و مسکن نیز با تأثیر از فضای روانی ناشی از مذاکرات، نوسانات قابل توجهی را تجربه کرده اند.

معایب و پیامدهای منفی شرطی شدن اقتصاد ایران به مذاکرات

شرطی شدن اقتصاد ایران به مذاکرات ایران و آمریکا و یا هر گونه تحولات

«نقش جهان» گزارش می دهد

آغاز برنامه ریزی برای تغییر دهک بندی خانوارها

نارسانیه ها در دقت و شفافیت اطلاعات، استفاده از معیارهای ناکافی برای طبقه بندی خانوارها، و عدم به روز رسانی داده ها، از جمله مشکلاتی است که اعتبار این سیستم را تحت تأثیر قرار داده و موجب نارضایتی های عمومی شده است. بسیاری از مردم از نتایج دهک بندی خود ناراضی هستند و معتقدند که این سیستم قادر به شناسایی نیازمندان واقعی نیست. ضرورت اصلاح این فرآیند به ویژه در شرایط اقتصادی کنونی که با بحران های مختلف از جمله تورم، بیکاری و فشارهای اقتصادی مواجه هستیم، بیش از پیش احساس می شود. اصلاح فرآیند دهک بندی نه تنها به بهبود تخصیص منابع و خدمات رفاهی کمک می کند، بلکه می تواند موجب افزایش شفافیت، اعتماد عمومی و در نهایت بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی کشور شود. دهک بندی خانوارها به طور معمول بر اساس میزان درآمد یا مصرف خانوار انجام می شود. در اکثر کشورهای جهان، خانوارها به دهک های مختلف تقسیم می شوند و هر دهک نشان دهنده یک درصد از کل جمعیت است. به عنوان مثال، در یک جامعه ۱۰ میلیون نفری، دهک اول شامل ۱۰ درصد از خانوارها یا پایین ترین درآمد یا مصرف و دهک دهم شامل ۱۰ درصد از خانوارها یا بالاترین درآمد یا مصرف است. در ایران، دهک بندی خانوارها به طور عمده بر اساس درآمد سرانه خانوار

گروه اقتصاد کلان: اخیراً احمد میدری، وزیر کار، تعاون و رفاه اجتماعی در گفت و گوی ویژه خبری بیان کرده که قرار است دولت لایحه ای را به مجلس ارسال کند که بر اساس آن فرآیند شناسایی دهک ها تغییر کند. وزیر تعاون در این باره توضیح داد: در این روش ابتدا افراد با دهک بالا را شناسایی می کنیم و به سرپرست خانوار اطلاع می دهیم اما یارانه اش قطع نمی شود. وی افزود: به فرد فرصت اعتراض می دهیم و اگر معترض بود ما بررسی میدانی می کنیم. اگر فرد اطلاعات غلط داده باشد از انواع یارانه های دولتی مثل زمین و تسهیلات بانکی محروم می شود. به گزارش «نقش جهان»، دهک بندی خانوارها یکی از ابزارهای کلیدی در سیاست گذاری های اقتصادی، اجتماعی و رفاهی کشورها به شمار می رود. این فرآیند، که به تقسیم بندی خانوارها به گروه های مختلف بر اساس درآمد یا معیارهای اقتصادی مشابه می پردازد، می تواند تأثیرات مستقیم و گسترده ای بر توزیع منابع، یارانه ها و خدمات عمومی داشته باشد. در ایران، دهک بندی خانوارها نه تنها به عنوان یک ابزار مهم در تخصیص یارانه ها و کمک های اجتماعی شناخته می شود، بلکه در ارزیابی وضعیت معیشتی مردم و برنامه ریزی برای کاهش فقر و نابرابری نیز نقش کلیدی ایفا می کند. اما فرآیند فعلی دهک بندی در ایران با چالش ها و مشکلات زیادی روبه رو است.

انجام می شود. هر خانواده در کشور با توجه به درآمد خود در یکی از دهک های دهگانه قرار می گیرد و این تقسیم بندی می تواند برای تخصیص یارانه ها، خدمات بهداشتی، آموزشی، مسکن و سایر حمایت های اجتماعی مورد استفاده قرار گیرد. همانگونه که در ابتدا به آن اشاره شد دهک بندی خانوارها ابزاری بسیار مهم در سیاست گذاری های اقتصادی و اجتماعی است. این ابزار، به مسئولان و تصمیم گیرندگان این امکان را می دهد که منابع را به بهینه ترین شکل ممکن توزیع کنند. دولت با استفاده از نتایج دهک بندی، می تواند منابع اقتصادی محدود را به طور مؤثرتر و عادلانه تر بین گروه های مختلف جامعه توزیع کند. علاوه بر این دهک بندی برای تخصیص یارانه ها و کمک های اجتماعی بسیار حائز اهمیت است. دولت می تواند یارانه ها و حمایت ها را به گروه هایی اختصاص دهد که بیشترین نیاز را دارند. به وسیله دهک بندی، می توان آمارهای اقتصادی دقیق تری انجام داد و مناطق و گروه های نیازمند کمک را شناسایی کرد. آگاهی از وضعیت معیشتی مردم یکی دیگر از دستاوردهای دهک بندی خانوار است. دهک بندی می تواند به دولت و نهادهای مرتبط کمک کند تا وضعیت معیشتی گروه های مختلف اجتماعی را بهتر بشناسند و سیاست های مناسب تری برای کاهش فقر و نابرابری طراحی کنند.